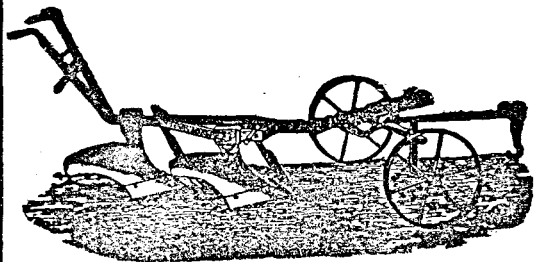

ERDÉLYI GAZDA

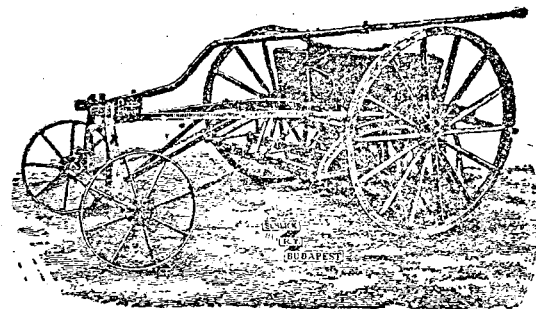

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

— Kolozsvártt, a sétatéren —

Ez év március 10-én megnyílt
és nyitva lesz október 31-ig mindennap!

A kiállítás célja:

az erdélyi részek gazdaközönségének mindennemű mezőgazdasági és háztartási gép- és eszközszükséglete beszerzésénél való támogatása,

tájékoztatása, a szolid cégekkel közvetlen kapcsolat létesítése s a személyes megtekintés útján való rendelés által a csalódások elkerülésének előmozdítása. A mezőgazdasági háziipari készítmények értékesítésének elősegítése.

A kiállítás tárgyai:

a) Mindennemű mezőgazdasági gépek: **Ekék, vetőgépek, boronák, hengerek; kapáló, kaszáló és aratógépek; cséplőgépek, rosták, osztályozók, súlymérők; malmszerkezetek; rétöntözési, talajjavítási, állattenyésztési, tejgazdasági, szőlő és borgazdasági, erdőszeti, gyümölcsészeti, kertészeti, baromfitenyésztési, méhészeti, selyemtermelési, halászati és más gazd. mellékágazati gépek, felszerelések, eszközök és anyagok.**

b) Háztartási gépek és eszközök.

(576.)

c) Mezőgazdasági házi ipari készítmények.

A kiállítók elsőrangu, szolid gyárak és készítők!

A KIÁLLITÁSI IRODA A LÁTOGATÓ GAZDAKÖZÖNSÉG ESETLEGES MEGRENDELÉSEIT OTT A HELYSZÍNÉN FÖLVESZI ÉS AZONNAL A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői a legolcsóbb árakból is engedményekben részesülnek.

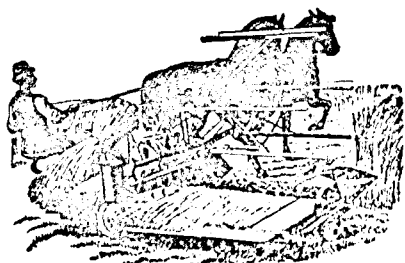
Bővebb felvilágosítást ad kívánatra szóval

a helyszínen, vagy levélben:

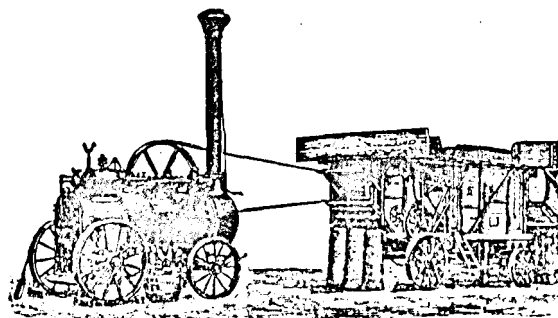
ÉBER ISTVÁN kiállítási intéző.

Kolozsvártt,

Deák Ferenc-u. 11. sz.

Telefon sz. 468.

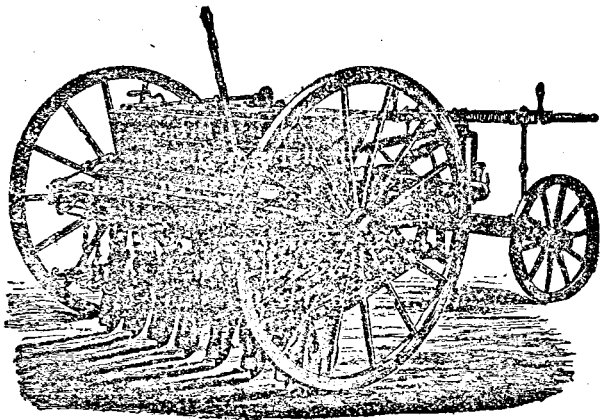

Telefon sz. 468.

Tavaszi idény.

1900. párisi kiállítás jury-tagja.

Tavaszi idény.

Kühne E.

gazdasági gépgyára

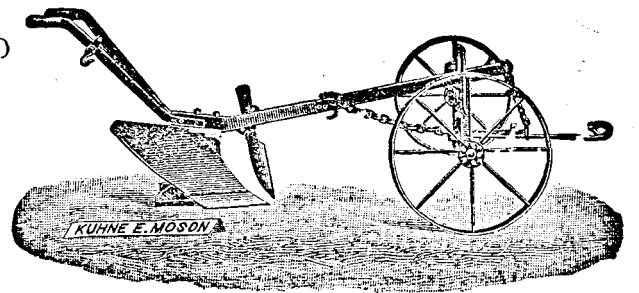
Mosonban.

(Alakult 1856.)

Ajánlja a jelenlegi idényre: SACX-rendszerű ekéit, 2—3-vasú ekéket legjobb kivitelben, LAACKE-féle híres szántóföld- és réthoronát, hengereit és extirpátorokat.

Hirneves sorvetőit:

(530.)

„Hungaria Drill“ meritő-rendszer sík vidékre,
 „Mosoni Drill“ toló-vetőrendszer hegyes vidékre.

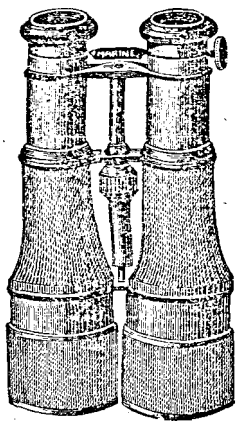
Főraktár: BUDAPEST, VI. kerület, Váci-körút 57/a. szám.

CALDERONI ÉS TÁRSA, Budapest,

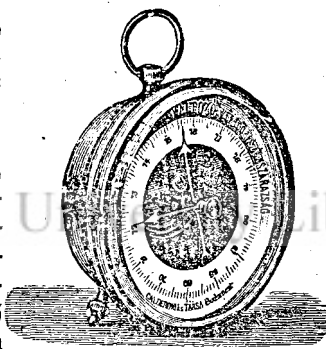
IV., Váci-utca 10. szám.

IV., Kis-Hid-utca 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légsúlymérők középfinom és finom művezetettel, Higanysúlymérők, Maximal-minimalhőmérők, melyen leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok, Mérőláncok rectificációval, Aczél-mérőszallagok vaskereszten, Szógtűző korong, Üvegház-hőmérő, Fagyjelző-hőmérők, Zivatarjelső-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmérők széles beosztással, Melegágy-hőmérők, Keverék-hőmérők, Burgonya mérleg, Esőmérők mérőhengerrel, Hygrometer (nedvmérő), Lambrecht-féle nedvmérő, Hitelesített szeszmérők, Hitelesített czukormérők, Kappeler-féle tejmérők, Soxleth-féle tejmérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülék, a bor szesztartalmának meghatározására, Szög-

tükrök, Táborig, mezei és színházi látcsövek, Fényképészeti készülékek, Legújabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsüptetők.

(593.)

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Elvállalja mindenféle emlősök és madarak élethű kitémését.

Vadászati Tropheák csinos kivitelben és agancsok felszerelését.

Zwörner Sándor
 állatkitémő-praeparatoriuma
 KOLOZSVÁR, Unió-u. 15.

A kitémött állatoknak nincsen semmiféle veszélyes kigőzölgésük, tehát szobában is tarthatók.

Ujdonság! Madarak kitémése relif-kép alakjában.

Érdeklődők szívesen fogadtatnak. (486.)

Haszonbérbe adó birtok.

Kolozsmegyében a Sztánai vasuti állomástól egy órányira levő Kis-Petri községben és határán Gróf Triángi Assenzioné szül. Kaáli Nagy Irma tagosított birtoka 1902. év április hó 24-től kezdve több évre **haszonbérbe kiadó.**

A birtok áll körülbelül 20 hold belsőségekből, 470 hold szántó, kaszáló és legelőből és 139 hold erdőből.

Értekezni lehet Molnár Sándor ügyvéd irodájában Kolozsvárt, külmonostor-utca 11a. szám.

(601.)

ELADÓ

40 drb. 1½ és 3 éves vészen átment mangalica fajta

TENYÉSZ-KOCA

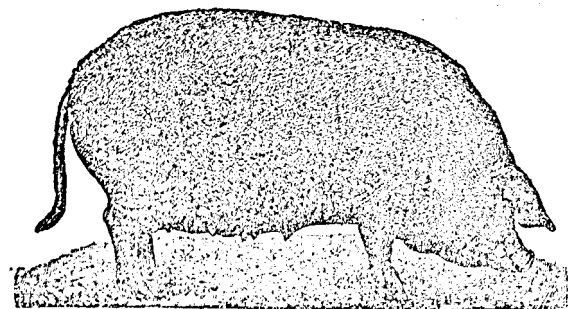
és 3 darab 2 éves

MANGALICA KAN

Páljános Zsigmondnál

A p a h i d á n.

(603.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Belépő díj: 20 kr., gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap
 délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten:
 Jelesebb városok

A SZENT FÖLDRŐL.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/3 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Tagosítás a Székelyföldön. <i>Butyka Károly</i>	169
A gazdasági termények szállítása tárgyában Angliában életbe léptetett szállítási könnyebbségekről.	170
Háromszéki gazdák értekezlete. <i>r. t.</i>	170
Téves tanok hirdetése. <i>Stefánovits Arzén.</i>	171
Hogyan készítsük elő a vetőmagot? <i>Z. Kis Sándor</i>	171
Téli, avagy tavaszi elletés. <i>Albisi Béla.</i>	172
Rövidebb szakközlemények	173
Irodalmi szemle:	
Könyvszemle. Különleges növénytermelés <i>Borona.</i>	174
Jogi tanácsadó. <i>Dr.</i>	174
Vegyes közlemények	174
Nyiltér	175
Hirdetések.	

Jobb és

megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minőket

27 év óta

Mauthner

Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

szállit. (28.)

Tagosítás a Székelyföldön.

A modern gazdálkodás egyik feltétele a tagosított birtok. Szétszört, alig pár barázdszélességű szántóföldeken intenzív gazdálkodást folytatni lehetetlen. És korántsem kell azt gondolni, hogy a Székelyföldnek csakis az intelligensebb gazdaközönsége látta be a tagosításnak szükséges voltát és hogy csak ez kérte és ez sürgette volna annak mielőbbi megtörténtét. Az óhaj általános volt, a mit bizonyít az is, hogy rövid idő alatt oly sok község ment bele a tagosításba.

Bele mentek, mert ezáltal nyomasztó anyagi helyzetüknek jobbrafordulását várták. S ha egyéb körülmény nem is, de az a tudat, hogy az eddig 3 határban elterülő s 10—12 darabban levő pár holdnyi földcskéjét valahára egy darabban láthatja és munkálhatja, boldoggá tette a székely kisbirtokost.

Ez így volt 10—12 évvel ezelőtt és ma, mint az „E. G.” f. évi 2-ik számában P. J. úr is mondja, pusztán a tagosítás szó hallatára zúgni kezd a tömeg. Az a tömeg, mely egy évtizeddel ezelőtt majdnem követelte. És mindennek mi lehet az oka? hisz országsszerte a tagosítások nyelbeütésével fáradoznak. E változásnak egyedüli oka a tagosításnak helytelen keresztülvitele. És vajjon hány község van, mely elmondhatja magáról, hogy mindezek én rám nem vonatkoznak. Az ily község — ha ugyan van ilyen — adjon hálát az istennek, de viszont az is, a mely még nem ment bele e munkába.

A tagosítás keresztülvitelénél legnagyobb baj volt a civakodás, veszekedés, egyet nem értés, a melyhez még hozzájárult a kapzsiság és a szegényebbeknek minden áron való kijátszása. Ha több körülmény nem lenne is, már maga ez elegendő arra, hogy a tagosítás réme legyen a népnek. S hogy a tagosító mérnöknek nincs gyűlöltebb ember, (tisztelőt a kivételeknek) azt bizonyítja egyiknek-másiknak erőszakos elzavarása. Hogy ez így van, és nem minden ok nélkül történt, azt tények igazolják.

Helytelen volt a tagosítás sok helyen azért, mert az eddigi nagyobb kiterjedésű közlegelőket felosztották s ezzel útját vágták az erdélyi szarvasmarha tenyésztés fejlődésének. Már pedig jelen nyomasztó gazdasági viszonyaink mellett ez volt az egyedüli némi kis jövedelmet ígérő ága a gazdálkodásnak. Ez adta a kevés földbirtokkal rendelkező, nagy családú székely gazdának megjóformán a mindennapi kenyerét s ha ez elvesz, ez adja kezébe a koldusbotot. Ime így lesz a tagosítás az állattenyésztés megszüntével megölője a népnek.

S ha mindezekhez hozzávesszük azt,

hogy egy-egy község határának tagosítása már 10—12 év óta folyik s ezen idő alatt a jobb jövő reményében a gazda megtakarított pár fillérjét erre áldozta s talán áldozza még mindig, ime előttünk áll az oly sokat emlegetett „székelykérés”-nek egyik oka. Mert ez alatt a 10 év alatt, különösen pedig az utóbbi 5 évben valóságos rablógazdálkodás folyik igen sok helyen. Igaz ugyan, hogy a székely kisbirtokos gazdálkodását soh'se lehetett valami nagyon helyesnek mondani, de ha a jelenlegi soká fog tartani, a bukás szélére kell jutni a népnek. Hogy milyen megmunkálásban részesül a föld a termény betakarítása után: azt látni kell, mert emondani lehetetlen. Mindezideig a gazdálkodásban volt némi rendszer, mert hármassal mellett gazdálkodtak, ma azonban a tagosítás alatt álló helyeken a gazdálkodás minden rendszer nélküli, mint mondják „szabad gazdálkodás.”

Az erdők arányosításánál követett eljárás sem mondható jobbnak. Ott, a hol mezei legelők nem voltak, az erdő mindent pótolta; de vajjon most már mi fogja az erdőt pótolni?! Kénytelen lesz a gazda állatjait állandóan istállón tartani, ha ugyan lesz mivel.

És ime az állattartás akkor válik nehezzé, midőn úgy egyesek, mint maga az „E. G. E.” a legmesszebb menő áldozatokat hozza meg az erdélyi szarvasmarha-tenyésztés felendítése érdekében.

Már most is lehet azt a panaszt hallani a gazdaktól, hogy nincs takarmány, nem lehet állatot tartani, a miről én magam is személyesen győződtem meg. Egy olyan gazda, ki pár évvel ezelőtt nagymennyiségű szénát tudott eladni, most, midőn jóval kevesebb állatot tart, pénzzel vett szénát kénytelen etetni. Pedig más állapotot képzeltek ők 10 évvel ezelőtt.

Azt mondják, a székelynép gazdálkodása most is olyan, mint volt régen. Én meg azt tapasztaltam, hogy még rosszabb, mint valaha volt s ha ez még soká tart így, tönkre kell menni a népnek. A hol a tagosítás előre haladott állapotban van, (értve azt, hogy már régóta folynak a munkálatok, jól lehet eredménytelenül) ott nincs rendszer a gazdálkodásban; eltörölték a hármassal mellett, s mint mondják „szabadgazdálkodást” üznek. Szabadgazdálkodást, melyre jobban illik a rendszer nélküli rablógazdálkodás elnevezés. Hogy milyen megmunkálásban részesül a föld az utóbbi időben, azt meg kell nézni, mert emondani nem lehet. Mindig várják a tagok kiosztását. Őszszel lesz! tavaszkor lesz! és így megy ez évről-évre. Ilyen körülmények között, mert ki tudja kinek jut-e földem, csak nem trágyázom meg, mondja a legtöbb gazda.

Szóval siralmas ott a helyzet.

*Legmegbízhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V. alkotmányutca 31.*

Ime így vált egy üdvös intézmény a a népek e téren való tudatlansága, előre nem látása és főleg egyeseknek rosszakarata folytán kárára a székely kisbirtokos osztálynak. Így lett réme a várva-várt tagosítás a népeknek.

Ez így történt Háromszék megyének legtöbb községében s azt hiszem, így történt máshol is.

Butyka Károly.

A gazdasági termények szállítása tárgyában Angliában életbe léptetett szállítási könnyebbitésekről.

(A m. kir. földművelésügyi miniszter londoni szaktudósítójának jelentése alapján.)

Az angol vasutak teherszállítási formáltsái kedvezőbbek ugyan a háziaknál, de még sem elégitették ki a gazdaközöniséget, különösen a kisebb csomagok szállításánál, a melyekben gyümölcs, zöldség, vágott szárnyas, tojás, hús szállítanak. Ezek azonfelül olcsó és gyors szállítást is igényelnek, különösen pedig figyelmet és gyors kézbesítést.

Ezeket az igényeket oldja meg a farm and Dairy Produce szállítási módozata, a mely a következőkben áll:

A vasút maga csináltatja műhelyeiben a szállító kosarakat, illetőleg ládákat. Hat különböző nagyságu ilyen láda van, a legkisebb $10\frac{3}{4}$ hüvelyk hosszú, $7\frac{1}{2}$ hüvelyk széles és 3 hüvelyk mély; a legnagyobb $21\frac{3}{4}$ hüv. hosszú, 14 hüv. széles és 7 hüv. mély; tehát elég nagy arra, hogy a terményből egész 60 fontig menő mennyiség legyen becsomagolható. Ezen ládák minden vasuti állomáson kaphatók; ára a legkisebbé 2 penny, a legnagyobbé $5\frac{1}{2}$ penny; tehát rendkívül olcsók. A vasutársaság eleinte ezeket vállalatban csináltatta; jelenleg azonban már takarékosabbnak találta, a hulladék faanyagok felhasználása miatt is, saját műhelyeiben készíttetni, s az jövedelmezővé is vált.

Csak ily vagy ezekhez teljesen hasonló ládákban adható fel a küldemény. A ládákat le kell szegezni, tehát nem elég spárgával vagy kötéllel lekötöni. Az áru feladása igen egyszerű. A kész csomagra rá kell ragasztani a címet, rendesen külön darabkára (label) írva, arra reá kell ragasztani a vitelbérenek megfelelő bélyegét, melyet szintén minden állomáson árulnak s aztán egyszerűen bedobni az arra rendelt helyiségben. A vasut nem vállal további felelősséget; ez az egyedüli hátránya a gyors kezelés egyszerűségének, de még az igazgatóság előtt panasz nem fordult elő akár elveszés, akár késedelmes küldés folytán.

A csomagok a legközelebbi személyvonattal szállítanak el; s a végállomásról 3 angol mértföldnyi sugárban lakó címzetekhez azonnal díj nélkül kiszállítanak a távolabb lakókhoz megfelelő díj mellett. Ez utóbbi eset azonban ritkán fordul elő, a Greet Eastern végállomása a Citybe lévén.

Igy hát a bármikor szerzett kosarakat kora reggel megrakhatja a gazda, a bármikor szerzett bélyegekkal feladhatja még mintegy 200 kilométer távolságból is átlag 4 óra alatt Londonban, 5 óra alatt a címzetnél van. Ha reggel 10 óráig feladja például friss zamóca küldeményét a Greet Eastern bármely állomásán: nyugodtan számíthat reá, hogy az nap reggel a távol falu kertjében szedett gyümöl-

csöt még az nap ebéden fogyasztják el Londonban.

A szállítás a mellett igen olcsó. 20 angol fonton alul 4 penny; azután minden 5 font után egy további penny; 60 font a maximum s így azután kell fizetni egy schillinget. Ebbe az összes költség benne van a kézbesítést is beleértve. Természetesen nagyban megkönnyíti a kezelés gyorsaságát a helyi fogyasztási adók absolute hiánya. Miután a 60 font közel 30 kilónak felel meg; az valóban olcsó és gyakorlati eljárás. A feladási állomás bármely állomása lehet a vasutnak, a rendeltetési állomás pedig Londonon kívül a vasut mentén levő 13 nagyobb megnevezett állomás.

A vasut ezen kívül a közönség részére egy összeállítást bocsát közzé évente azon gazdák nevével és címével, a kik ily csomagokat küldeni hajlandók, továbbá azon terményekről, a melyeket szállítanak. Az utolsó ily összeállítás hét megyére terjed ki. A szállítás tojás, baromfi, zöldség, vaj, méz, kolompér, spárga, gyümölcs, virágoitványok, sajt, szalma, széna, gyökerek, tej, tejföl, paradicsom, szőlő, mogyoró, szalonna, kolbász, disznóhús, házinyul, borsó, bárány, vad, uborka, befőtt, stbre terjed ki.

Közel ugyanazon módozatok vannak életbe léptetve a South Easternnél is.

Az eredmények megérdemlik a figyelmet vasuti szempontból is. A Greet Eastern igazgatója közlése szerint 1896-ban, a kísérlet első évében, eladtak 81,000 ládat és elszállítottak 60,030-at; tavaly 1900-ban már 149,000-et adtak és szállítottak el s e címen a bevétel 1900-ban a 3000 fontot meghaladta már s közel megnyolcszorosodott, a mi azt mutatja, hogy főleg a nagyobb csomagok lettek népszerűek.

A siker titka a vasut részéről úgy látszik az, hogy a csomagok egyformasága miatt a kezelés könnyű, gyors, a hely teljesen kihasználható s így további kiadást alig igényel.

A gazdák körében általános az új intézmény megbecsülése és többször sürgették a többi vonalokon is behozatalát, magán vasutársaságoknál azonban az ily reform nagyon nehezen megy.

Háromszéki gazdák értekezlete.

Sepsi-Szt.-György, március 25.

Nagy érdeklődés mellett tartották meg e hó 25-én délelőtt a sepsi-szt.-györgyi városház tanácstermében azon értekezletet, a melyet egy *terményértékesítő szövetkezet* alakítása tárgyában hívott össze számos aláíró, *Mika Ottó* kir. eljárásbíró kezdeményezésére.

Az értekezleten megjelentek *Szentiványi Miklós* alispán, *Ujvárossy József* kir. tanácsos, dr. *Székhely György* orsz. képviselő, és az özszezhivók csaknem teljes számban. Az „Erd. Gazdasági Egylet” részéről *Tokaji László* titkár és számos városi és vidéki birtokos.

Ifj. Gödri Ferenc polgármester a megjelentek üdvözlése után az értekezletet megnyitotta s annak vezetésére elnök és jegyző megválasztását kérte.

Elnöknek megválasztották egyhangulag dr. *Székhely György* orsz. képviselőt, jegyzőnek *Mika Ottokár* kir. eljárásbíró.

Elnök felkérésére *Mika Ottokár* értekezését dr. *Bene István* adta elő.

* * *

Mika értekezéséből a következőket jegeztük fel:

Az újabb agrár-politika mindinkább a kisgazdák érdekeit karolja fel, a mi igen természetes is, hiszen ezek szorulnak leginkább támogatásra, mert a törpe és kisbirtokos gazdaosztály szervezetlenül magára hagyatva. nemcsak, hogy nem képes a napról-napra szaporodó közterhek viselésére, hanem még a *közvetítő kereskedelem túlkapásainak* is ki van szolgáltatva. Ez az oka, hogy az alsó néposztály, a napszamosok és cselédek, sőt a kisbirtokosok is kényszerülve vannak a könnyebb megélhetés reményében idegen államba távozni, holott ez a kiözönlő népesség itthon is könnyen feltalálhatná életfeltételeit kellő szervezés mellett.

A szövetkezetek nemcsak kizárólag azt a célt szolgálják, hogy a kisgazdák a szövetkezetek útján terményeiket közösen, tehát nagyban s így előnyösebben értékesíthetik, hanem a szövetkezetek a nép minden rétegében a gazdasági ismeretek terjesztésére, az erkölcsök fejlesztésére is befolyanak; mert a szövetkezeti tagokban a verseny felébresztésével felkeltik a tanulási vágyat, a mely vágy, ha a szövetkezet által ki lesz elégitve, elvonja a népet a lelket és testet egyaránt megölő korcsmai mulatságoktól s e helyett a hasznos munkára szoktatja és serkenti.

Mindezeket számbavéve és megfontolva határoztam el, hogy Háromszék vármegye gazdaközöniségének figyelmét felhívjam, egyelőre egy a kisebb gazdasági haszonvételek, ugymint baromfitermékek — a melyek közül különös fontosságot tulajdonítok a tojásnak, mely ma hazánknak egyik fontos kiviteli cikkét képezi — továbbá a gyümölcs-, méz- és zöldségértékesítő szövetkezet, illetve szövetkezetek megalakítására. Ennek kivitelét pedig csak úgy tartom lehetségesnek, ha a vármegye központján egy az 1875 évi XXXVII t.c. alapján alakított közraktári egyesület, illetve szövetkezet létesül, meghatározott és mindenestre jelentékeny alaptőkével, mely más alkalmas helyen is raktárakat állít fel s központi ügyvivője vagy megbízottja által minden községben minimális üzletrészekre alapított s alapszabálylyal ellátott gyűjtőszövetkezeteket létesít.

A központ feladata lenne az összegyűjtött terményeket osztályozni s osztályozás után: vagy azonnal — ha alkalmas piacra talált — eladni, vagy pedig az osztályozott és raktározott terményt jobb értékesítésre tovább kezelni; feladata lenne továbbá, ott, a hol szükség van, előleggel biztosítani a termelőket, utasítást adni, hogy minő terményt állítsanak elő s e célból a fiók-szövetkezeteket könyvekkel, folyóiratokkal és szaklapokkal látni el; a termelők között pedig fajbaromfiakat, gyümölcsfacsemeteket, oltógalyakat, vetőmagot, sőt jutalmakat is osztana vagy osztatna ki, mi által buzdítólag hatna a szövetkezeti tagokra, irányítaná és fokozná is a termelést.

Elnök felkéri az „Erdélyi Gazdasági Egylet” kiküldöttjét *Tokaji László* egyleti titkár, hogy az előadottakra véleményét előterjeszse. *Tokaji* szerint az ilyen szövetkezet feladata már előlegesen az összeköttetések megszerzése; a szervezésre nézve pedig a központi vásárcsarnokkal való érintkezésbe lépést ajánlja, aztán a földművelésügyi m. kir. ministerium

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye.

Áruimért 5 évig felelek. (529.)

SÁRGA KRISTÓF

fehérnemű és vászonraktára,

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utcza (Belközép) 3. szám.

Valódi Linoleum és Cocos futószőnyeg. Dus választék divatos férfi- és női ingek, mindenféle szabásu alsónadrágok, valódi francia fehér és színes len-batizst zsebkendőkből. Ferdinand Richter-féle Rumburgi-, Créas-, Irlandi és Hollandi lenvásznak. Francia satin, creton, oxford és madapolán ingszövetek és ingbetétek. Mindennemű férfi, női és gyermek től alsó ruhák. Nagy raktár szőnyeg, paplan, pokrócz és matrácokban. Elvállal kiházasítási vagy magán szüléskégre kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik. (530.)

Valódi késmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható. (531.)

Bagosy és Társa építőmester

építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7.

szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkálatok, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

támogatása és a meglevő ilyenmü szövetkezetektől információ kérendő ki. Kimondandó, hogy az értekezlet szükségesnek látja a szövetkezet megalakítását és e célból küldjön ki szervező bizottságot.

Gyárfás Győző kir. főmérnök felszólalásából a következőket jegyeztük fel.

Hiábavaló tagadás lenne elmaradottságunknak leplezgetése! Hiszen gazdasági, ipari téren mit tapasztalunk? Nem fejlődést, nem vagyoni javulást; nem a szükségleteknek olcsóbb fedezhetését; nem azt, hogy az élet küzdelmeivel való megbirkózás könnyebbé válik; nem, hogy a családfenntartás gondjai apadnának, nem hogy vármegyénk lakossága gyarapszik, s a székelység a megélhetés feltételeit munkája árán itthon biztosan megtalálhatja, nem hogy állam iránt tartozó kötelezettségeinknek önmegerősítés nélkül megfelelhessünk, nem, hogy természettel áldott bérceink és völgyeinkben új iparvállalatok útneinek tanját, nem — és — sajnos — nem!

Azonkívül, hogy az értékesítés helyes módzatai ismeretlenek előttünk, ki vagyunk szolgáltatva egyes tőkepenzesek kénye-kedvének; idegen konzorciumok, kartellek nyugozik le az értékesítést, avagy ágensek és közvetítők veszik hasznát a mi fáradságunknak, munkásságunknak.

Gyümölcsstermésünkért nevetségesen pottom árat kíván az ide ellátogató kereskedő s még hagyján: ha a gyümölcsstermet a fáján „blindre” veszi meg a brassói oláh.

Ezzel legalább a gondozást is magára vállalta! Gabonánkon két múmalom hizik, a mely tetszőleges árat kínál és Brassó piaca önkényesen gazdagszik rajta, — szállításbeli kényszerhelyzetünk folytán.

Állattenyésztésünk pang. A hegységek, erdőségek legelői nincsenek racionálisan kihasználva s véleményem szerint az erdőgondozás túl jár azon rayonon, a mely magába foglalja a megosztás helyes arányát, erdőmező kihasználásának az állattenyésztésnek és növénytermesztésnek a lakosság gazdasági igényeinek és az államfentartási szükségletek egymáshoz való helyes gazdasági viszonyát.

Az első lépést ebben az irányban tegyük meg most, de tüstént: azonnal! A csecsemő első járási kísérletei örvendetesek; nehezek, de bájosak. Üdvözli azokat, a kik támogatják, gondját viselik a csecsemőt első lépéseiben.

Dr. Székely György elnök a kisebb körű községi szövetkezetek megalkotását tartja szükségesnek, ha ezek létre jönnek akkor egy másik, talán épen a Székely Egyletnek lesz hivatala, hogy a vezérszerepet kezébe vegye.

Tokaji László nem nagyszabásu intézményt, hanem egy szűkebb körű, határozott irányu alkotást javasol, a mit üzleti és anyagi érdeke e vármegyének kíván.

Végh Endre a kitűzött cél szolgálatát meghatározva látja, a „Székely Egyesület” programjában s javasolja annak keretében létesíteni a szövetkezetet

Ifj. Gödrö Ferenc polgármester elkülönítve minden más Egyesülettől a szövetkezet megalakulását kimondatni kéri.

Dr. Székely György elnök a vármegyei Gazdasági bizottsággal érintkezésben látná megalkotandónak a szövetkezetet. Reflektál az előadottakra s némely tuzásokat a maguk egyszerű értékére igyekszik redukálni.

Dr. Künnle Tivadar felemlíti, hogy Sepsiszentgyörgyön van már egy *Fogyasztási szövetkezet*, a melylyel kapcsolatban kellene szervezni az értékesítő szövetkezetet.

Dr. Székely György elnök enunciaciója szerint, az értekezlet kimondta a szövetkezet szükségességét minden községben s felkérte Mika Ottokár és Végh Endre urakat, hogy a háromszéki „Gazdasági Bizottság”-gal érintkezésben az előkészítést eszközöljék, a szervezést és az alapszabályzatot elkészítsék. Közraktár szervezése egyelőre mellőzendő lenne, míg a tervezett székely földhitelintézet létesülhet. Azután lehetséges lenne a „Székely Egyesület” aegiszze alatt vezetni a szövetkeze-

tet. Végh Endre tanár indítványa értelmében.

Dr. Székely György köszönetét fejezte ki végül az érdeklődőknek s a további fontos teendőkhöz való közreműködésüket kérve, az értekezletet éljenzések között zárta be.

r. t.

Téves tanok hirdetése.*)

A „Köztelek” f. évi 17-ik számában olyan tanokat hirdetnek, a melyeket a hazai sertés-tenyésztők remélhetőleg nem fognak készpénzül venni, de a melyek, dacára ennek, szó nélkül nem hagyhatók.

Az mondatik többek között, hogy nem hihető, miszerint pl. az Alföldön a külföldi sertésfajták tisztavérben való tenyésztése kellő eredménnyel járna, keresztezéssel kellene tehát javítani a mangalicát (s erre a yorkshireit találja a cikkirő alkalmasnak) vagy pedig tisztavérben kellene — mint mondja — javítani, mindkét eljárásnál célul tűzvé ki a szaporaság fokozását s a fejlődés gyorsítását:

Hát mi tagadás, én is tudom, hogy mi csoda nagy előny az a szaporaság és gyors fejlődés, de mikor a cikkirő alább még azt is mondja, hogy: a szaporaság jelentékenyebb mérvbeni fokozását csakis a fejlődés gyorsulásával karöltve érhetjük el, fontos dolog volna tehát a mangalica fejlődését gyorsítani, a mit csak nagyon intenzív táplálással érhetünk el; tehát *forszírozni kell a fejlődést mesterséges táplálás mellett*, pl. cucliból való tejítással, hogy így azután nemzedékek sorozatával fajta tulajdonsággá legyen a gyors fejlődés; mikor ismeretlem, ezeket mondja, gondolkozóba esem, forgatom a tant jobbra-balra, fel és le s rá kell jönnöm, hogy ez veszedelmes tan, melylyel, grácia fejmenek, egyet nem értek s melylyel szemben néhány megjegyzést kockáztatok.

Hogy hová jutott az egész világon páratlan zsirsertésünk a mangalica az itt felhozott téves tanokhoz hasonló modern, divatos áramlatok meg gondolatlan követése által, azt naponta Jeremiás siralmain éneklük pl. a kőbányai hizlalók, a kik a modernizált mangalicát immár a poklokra kívánva, vágyakozó pillantásokat vetnek *robosztus alkatu, nem kényes, nem hullatag szállítmányok után*, a melyek valamivel lassabban készülnek el, de nem adják be a kulcsot előbb, mint csak akkor, mikor a böker a kést a szívükbe döfi.

Kinevetnének, ha visszakivánnám azt a mangalicát hazánkban, a mely bakonyi és siska néven Somogyból, Zalából s máshonnan lábon tette meg útát Bécs piacáig s útközben meg is hizott; de bocsánatot kérek, és bizony visszakivánnám hazánk igen-igen jelentékeny olyan területére, a hol más, mint *nyájvani nagyban tenyésztés mai nap sem prosperálhat s minden belterjességhez való közeledés dacára sem fog prosperálhatni — az éghajlat és »rög« miatt — soha*, mondom visszakivánnám azt a mangalicát, mely cikkirő receptje szerint *»mesterségesen« szaporábbá, gyorsabban fejlődővé nem tétetett*; mert sajnos, van nekünk már talán az elégnél is több szapora, gyorsfejlődő állatunk minden fajtában, van a sertésben is, de van aztán ezekkel kalamitásunk is anynyi, hogy már azt sem tudjuk, hányadán állunk.

Hagyjon békét az általam különben nagyra becsült cikkirő annak a csak 1½ éves korában tenyésztett mangalicának, a mely csak 5—6 malacot vet; különösen ne bolygassa meg azt azon a „rög”-ön, a mely meglevő összes tulajdonait adta, s a melyekből büntetlenül kiforgatni nem enged; hagyjon békét neki úgy, mint a siki marhának, a mely szintén annak a „rögnek” a teremtménye s szintén csak javítható, tökéletesbithető, de kár és veszteség nélkül ki nem forgatható mivoltából addig a határig, a meddig a t. cikkirő véli és ajánlja.

*) Közreadjuk e cikkelyt, mert a legauthenticusabb források egyikéből vettük, bár igazán nem szívesen bocsátkozunk más lapokkal még a legtárgyalogabb vitákba sem.

Az elnemesedett mangalicával megjárta már eléggé a sertés-tenyésztő közönség: orbánc, gümőköt, kolera, vész stb. megkeserítette eléggé. Ott van a belterjes gazdálkodás számára a kész *nemes* disznók egész garmadája, tessék, a kinek tetszik azt kétszer malacoztatni, belőle eként — én nem bánom — 30 drb malacot kikönyörögni, ezeket Zappa-féle, vagy más cuclival 300—500 grm tehéntej pótlékkal fel is nevelni 3 hónapos korukig, akár 40 kilos súlyig is, de ne tessék ajánlani ezt a mangalicára, ne tessék ajánlani ezt a mangalica tenyésztőjének, mert ha ezt valaki követni találja, sirva nézhet az eredményekre, ha pedig nem követi, kacagva talál nézni a lapkolumnára, a hol ez az ajánlás foglaltatik.

A jó magyar mangalica jól megfontolt határig vitt tökéletesbitésének indokoltágát én is vallom s velem bizonyára ezrei a tenyésztőknek, de nagyon kellene tévednem, ha kiderülne, hogy a cikkirővel csak 10 mangalica sertést tenyésztő is az országban egyet ért. Hát ez szerencse, hanem az már szerencsétlenség, hogy sok tenyésztő minden biztatás nélkül is téves úton jár, arra legyen hát gondunk, hogy szines. de üres buborékok eregetésével erre a téves, káros útra több tenyésztőt ne csalogassunk.

Hogy mennyire üres buborék a mit a t. író ereget, azt kiderítheti bárki, ha a mesterséges szoptatásra szükséges készülék árát, szopókáinak 2—3 naponként megismétlődő elromlását, 90 napon keresztül 300—500 gramm tehéntejnek az árát s a mesterséges szoptatással való bibelődés pénzbeli értékét az így nevelt 3 hónapos malac értékével összeveti, nem feledvén persze, hogy az a yorkshirei malacra számított 10 kilónyi gyarapodás mangalica malacnál bizonyára felényire csökken, hogy tehát az a mintegy 5 kilónyi gyarapodás 90 nap alatt valami 4—5 koronába kerül s anynyi élősúlyért ennél többet nem, hanem csak kevesebbet lehet kapni.

És hol van még az abrak ára? Mert hiszen azt nehéz elképzelni, hogy 300—500 gramm tejen élve (90 nap alatt tehát az anyatejen kívül valami 32 liter tehen tejet elfogyasztva) attól 10 kiló súlyszaporulat keletkezzék a malacnál!

De ha tenyészállatképen értékeljük is az ilyen malacot, azt hiszi a t. cikkirő, hogy — mangalicáról lévén szó, — annyit kap érte majd, mint kassai berkshirei kan malacaiért?

Fontoljuk meg hát, hogy miket hozzunk nyilvánosságra.

Stefánovits Arzén.

Hogyan készítsük elő a vetőmagot?

II.

Közönségesen azonban, a kik pácolni is szoktak, — csak a búza vetőmagját szokták pácolni, pedig az üszög előfordul a zabban, az árpában és a tengeriben is. bár ez utóbbi terményünkben nem igen szokott nagy károkat előidézni.

Mindazonáltal az okos, előrelátó gazda még a tengeri vetőmagot is megpácolja, mert ha az egyik esztendőben csak 2—3 szálon talált is üszögös csöket, a másik esztendőben már találni fog 8—10 szálon, a harmadikban 20—25-ön és így tovább, különösen ha az üszkös szálat nem vágja ki azonnal, mihelyt azokat észreveszi, hanem ott hagyja őket vetésében egész a szedésig és szedéskor is az üszkös csöket a termés közé keveri, a miből magot fog választani majd a következő vetésre. Mert az üszög spórái véghetetlen apró, kicsiny testecskék, melyeket a szél is könnyen széthord, s ha ezekből csak egyetlen kicsiny testecske a vetőmag csirája közelébe kerül, az már meg lesz fertőztetve s bizony számíthatunk rá, hogy az ilyen csirából kikelt növény szár, illetőleg annak termése üszögös fog lenni.

Az üszög-betegség tehát nagyon könnyen terjed és terméseinket tönkre is teheti, ha nem védekezünk kellően ellene.

Érdekesnek tartom felemlíteni, hogy vármegyénk egyik legjobb hirben álló gazdájának, ezelőtt 7—8 esztendővel, 300 hektoliter búzaterméséből 60 hektoliter tiszta üszög volt, pedig legalább ugyanennyit még a gőzcséplőgép is összemorzsolta s por és felhő alakjában a gabonából kitisztított! Ilyen termés eredményekre ébred minden ember, a ki vetőmagját nem pácolja, vagy ha pácol is: rosszul pácol!

A pácolás azonban nemcsak a búza, árpa, zab és tengeri üszögbetegsége ellen alkalmazható kellő sikerrel, hanem a burgonyának peronoszpóra nevű betegsége ellen is.

Ez a betegség abban jelentkezik, hogy a burgonya szárai, sokszor még virágzás előtt, kezdenek elszáradni, mintha már megértek volna s 2—3 hét elteltével a betegség fellépése után olyanak lesznek a szárok, mintha valaki megaszalta volna azokat. Ha az ember ilyenkor kiszedi a gumókat a földből, a legtöbb esetben azt tapasztalja, hogy azok aprók és éretlenek, vagy ha talán egy-egy fejlettebb példány találtatik is köztük, az sem eléggé egészséges, mert a peronoszpóra foltjai ott vannak már rajta a gumókon. Ha azonban — a mint közönségesen tenni szokták — nem ássák ki a burgonyát a földből a szárok megaszalódása után azonnal, hanem ott tartják a gumókat még 3—4 hétig a földben: akkor, különösen nedves időjárás esetén, bekövetkezik az a sokkal rosszabb állapot, hogy az ember kicsiny, mihaszna termésének is csak a felét, vagy harmadát áshatja ki, mert a többi el lesz rothadva. Sőt ebben az esetben a rothadás még a gumók kiszédesése után sem szűnik meg, hanem folytatódik az, akár pincében, akár veremben találjon is elhelyezést a burgonya vég nélkül, úgy, hogy a gazda sokszor tavasszal arra ébred, hogy nincsen burgonya-vetőmagja.

És ha megmarad is valami tavaszra az ilyen peronoszporás burgonyából, vajjon jó-e az vetőmagnak?

Határozottan állíthatom, hogy nem jó. A peronoszporá-betegség csirái még apróbbak s még ragályosabbak, mint az üszögcsirák, világos tehát, hogy a mikor a peronoszporás burgonyagumót beteszszük a földbe, mi magunk adjuk meg az alkalmat arra, hogy e veszélyes betegség tovább terjedjen a következő évi termésünket is tönkretégye.

Mit tegyünk tehát, ha mégis vetni akarunk?

Vagy szerezzünk be megbízható helyről pácolt vetőmagot, vagy pedig pácoljunk mi magunk. A magbeszerzés sokkal nehezebb lesz, mint a pácolás, mert manapság a burgonya-vetőmagot még csak nagyon kevés helyen pácolják.

A pácolást ugyanazzal a folyadékkal végezhetjük, a miről már fentebb a gabona-vetőmagnak pácolásánál szöveztünk, csak hogy némi eltéréssel. Itt nem elég csak 2 kg. rézgálicot tenni 100 liter vízbe, hanem kell ehhez elegyíteni még 4 kg. oltott meszet is és pedig úgy, hogy a meszet előre, egy külön edényben tejvastagságúra feloldjuk s azután teszszük azt folytonos keverés közben a rézgálicos oldatba s innen rá a burgonyára. Ha a burgonyagumók porosak, vagy sárosak: tanácsos azokat a pácolás előtt jól megmosni, hogy a pácoló folyadék ne piszkosodjék el hamar és a gumók felületének minden legkisebb részét könnyen érhesse.

Mikor 8—10 órán át benne állott a burgonya a pácban: akkor azt onnan kiveszszük, megsikkasztjuk s akár elvetjük, akár pedig a vetésig száraz szellős helyen tartjuk.

Legjobb azonban, ha ősszel — a burgonyának téli szállásra való elhelyezése előtt — pácol az ember, mert így sok gumót megment a különbeni rothadástól s azonkívül remélheti, hogy a gumókon rajta maradt rézgálic és mész, ha a pácolóban meg nem semmisült volna, a hosszú télen át, megöli a peronoszpóra csirákat.

A miért azonban az ember a burgonya-

vetőmagot így előkészítette nem kell azt hinnni, hogy már mindent megtett. A válogatás ennél a vetőmagnál is éppen olyan szükséges, mint a többinél, mert éretlen, apró, fejletlen gumók sohasem adnak olyan termést, mint a kifejlett, érett és erőteljes példányok.

Szakítani kell tehát különösen a népnél divó ama szokással, hogy míg az apró, fejletlen gumókat használják magnak: addig a szebb és fejlettebb példányokat teszik el házi szükségletre.

Külön meg kell még emlékeznem a lucerna és a lóhermag vetésre való előkészítéséről, miután ezek olyan gazdasági és kereskedelmi növények, melyeknek termelése a kisgazdára nézve is csak haszonnal járhat.

Tudjuk mindnyájan, hogy a két megbecsülhetetlen növénynek egy közös, nagy ellensége van s ez az aranka.

Az aranka egy élősdi növény, melynek apró, szemmel alig látható magja ha a földbe hull: ott kikél s ezáltal válik a lóherére és a lucernára aztán veszedelmessé, hogy végtelenül gyorsan növekedni indúl, azoknak szárait felkapaszkodnak s kevés idő alatt úgy kiszívják azokból az életnedvet, hogy teljesen elpusztulnak és kivesznek.

Ettől a veszedelmes növénytől tehát őrizkedni kell és pedig azáltal őrizkedhetünk a legbiztosabban, ha megtisztítjuk gondosan a vetőmagot.

A mezőgazdaságról és a mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik t.-c. büntetés terhe alatt megtiltja ugyan arankás lóhere és lucernamag forgalomba való hozatalát, de azért egyes gazdák és kereskedők nem csinálnak lelkiismereti dolgot abból, ha a közönség nagy részét arankás magnak a rájuk való sózásával gyönyörűségeesen felöltöztetik. Nekik a mag eladó; verje aztán vele az a fejét, a ki az ilyen magot megveszi.

Ezt a lelketlen kufárságot jól tudta és tudja a mi gazdasági egyletünk intézősége: éppen azért, hogy a könnyen hívó gazdaközönség érdekeit védje, egy aranka-rostát vásárolt, mely Deésen a gazdasági egyesület hivatalos helyiségében hármikor rendelkezésére áll, nagyon csekély díjért, a vármegye gazdaközönségének.

Csak a baj itt is az, hogy nem igen használják és veszik igénybe az arankatisztító rostát éppen azok, a kiknek legnagyobb szükségük volna rá, a nép gyermekei. Ugy okoskodnak, hogy 3—4 kgr. vetőmag megtakarításáért nem érdemli meg, hogy befáradjanak Deésre, hanem elvetik a magot úgy, hogy a lelketlen kereskedőtől vették. S az eredmény az, hogy sokszor már az első évben ki kell, hogy szántsák lóher- avagy lucerna-vetéseiket, mert azt úgy előtte az aranka, hogy nem érdemes többé tartani.

Főgondunk legyen tehát, akármilyen jó gazdától vagy híres kereskedőtől veszszük is a lucerna- és lóhervetőmagot, hogy tegyünk egy próbát arra nézve, ha vajjon, nem arankás-e az?

Ezt a próbát otthon, az ő házában, minden gazda elvégezheti, ha előveszen egy ritka szitát, a melyen az asszonyok a málélisztet szitálni szokták. Töltse bele ebbe a lucerna- vagy lóhermagot, a mit elvetni akar, s rázza, forgassa azt meg jól a szitában egy asztal felett. Ha a szitából hullanak ki apró, jó szemmel világosan látható, sötétszürke magvak: akkor már az ilyen mag arankás és arankarostán feltétlenül megtakarítandó. Ha pedig nem hull ki semmi: akkor reménye lehet, hogy olyan helyről vette a magot, ahol alaposan kitakarították.

Általában arra ügyeljen, hogy az olcsó mag után ne nagyon fusson, mert olcsó hús-nak híg a leve — azt tartja a közmondás.

Szavaimat azzal végzem, a mivel kezdetem: „Ki mit vet, azt aratja.” Magára vessen, a ki a jó tanácsokat nem követi és el nem fogadja s a ki a várt szép termés helyett ócsút és gáz takarít be ezután is mezejéről.

Z. Kis Sándor.

Téli, avagy tavaszi elletés.

Minden gazda arra törekszik, hogy gazdasága mentől többet jövedelmezzen, és adott viszonyai között úgy a növénytermesztést, mint az állattenyésztést úgy osztja be, hogy az jövedelmes legyen. Igen természetes, hogy a mi egyik gazdaságban jól sikerül — szépen jövedelmez, nem föltétlenül jövedelmez az egy másik gazdaságban is ép oly jól. Alakul a jövedelmezőség a helyi viszonyokhoz, a piac közelsége szerint, de igen sokszor hozzájárul a jövedelem csökkenéséhez azon körülmény, hogy épen, mint a divatban, úgy a gazdaságban is utánozzuk egymást, és a mit valamely gazdaságban látunk, csak azért, hogy ne tartsanak maradi gazdának, behozzuk gazdaságunkba is, tekintet nélkül a helyi viszonyokra. Mikor a lóher láz beütött, az egész gazdaközönség csak azt magasztalta, és hogy a decemberi bárányt egy pár vállalkozóbb szellemű ember piacra vitte és 9 frtot kapott páronként, az egész közönség berakatta deszkaiállói küloldalát trágyával, lett decemberi bárány bőven, lett abban is, mint sok mindenben tultermelés, s adott a mézárós, a mit akart, jól tudván azt ő is, hogy az egész bárány-állományt a tulajdonos meg nem eheti, oda kell adni úgy, a mint kéri.

Hogy egy gazdaság tényleg mit jövedelmez, mely üzletágak adnak több jövedelmet és melyek nem, arra nézve a nézetek igen eltérők lehetnek, kiki egyéni nézete, vagy szakismerete szerint határozza azt meg, mindenki előtt elvitázhatatlan azonban az, hogy helyes itéletet a jövedelmezőségről csakis helyes, rendszeres könyvvezetés mellett lehet mondani.

Ámde ha szétnézünk hol találunk rendszeres könyvvezetést? Sajnos igen kevés gazdaságban, van cselédtartási napló, napszámjegyzék — és ezzel vége.

Hogy egy ökör, tehén, ló, vagy juh, mit eszik meg, mi értéket képvisel a feletett takarmány és ezzel szemben mi bevétel van utána, az mellékes dolog. Ha van széna, eszik a jószág eleget, a béresnek, tehenésznek, vagy juhásznak ha az nem valami speciális rest legény, csak van annyi esze, hogy ad az eleget a jószágnak, s ha a takarmány kevés, ott a szalma — rághatja, vagy veszünk szénát, de a jószágnak koplalni nem szabad. Ez arany igazság, nem is kell hozzá nagyobb fejtörés. Hallottam már jeles gazdától is, „nem méregetem a szénát fonttal, nem számíthatom fel mit eszik meg a jószág; mert ha nézném hány rétegből áll a rétes, hát soh' sem ennék rétest, elég hogy ma többel bírok, mint 10 évvel ezelőtt.”

És tényleg igaza is van, a cél az, hogy vagyonunk szaporodjon, már pedig a papíros és rajta a tenta, még nem növeli meg a birtokost és hiába is jegyzi fel az illető, hány kgr. szénát evett meg az ökre, ha a széna-kazal fenekét elérte, nem nő az meg jövő kaszálásig semmitől.

Igen kívánatos lenne pedig minden gazdának tisztába jenni azzal, mely üzletág ad több jövedelmet és mely zárul kárral — és azt redukálni.

Sokszor volt alkalmam jeles gazdákkal beszélgetni egyik vagy másik gazdasági ág jövedelmezőségéről.

Hallottam már azt, hogy a jármos ökörtől semmit sem szabad megtagadni, az állítja elő a vagyon gabonákat, az megérdemli és többet tesz meg a jármos ökiért, mint családjáért. Egy másik jeles gazda szalmával tartja ökreit egész télen, ad azoknak póttakarmányul kórpát és dolgozik azokkal, de hogy ezen összetételben helyes táparány lenne — szabadjon kétségbe vonnom.

Egy harmadik gazda pedig etet tengeri szárat, szalmát, polyvát, de kevés szénát is mindennap és ha az etetési itatási időt pontosan betartja, ökre mindig jó karban van. Mindenki úgy takarmányoz, a mit akar, és az utóbb említett tartanék!

A mint az ígás erő takarmányozásánál

és használásánál is a cél mindig az, hogy mentől jövedelmezőbb, mentől gazdaságosabb legyen, ép úgy van az a haszon állatok tartásánál is.

Gyerek koromban ha valahol kis bárányt láttunk télen, az csoda számba ment és az ilyen báránynak csak azért volt szabad e hideg világra jönni, hogy az a szolgabíró, vagy járási doktor asztalára vándoroljon, lévén akkoriban e két h. hivatalra legnagyobb szükség a pácienseknek, mert míg az egyik lebotoztatta az emberi gyarlóságot, a másik begyógyította a gyarlóság okozta bajokat. Ha ma ritkaság volna a téli bárány ma már több helyre kellene az, a takarékpénztárakhoz — első sorban, lévén most legtöbbnek ott minden nap dolga.

Többektől hallottam már vitatni, miképp fizet a juhászat jobban, téli, avagy a rendes tavaszi elletés alkalmazása mellett? A vélemények, mint mindenben, úgy ebben is igen eltérők, kiki a maga véleménye és a maga jövedelem számításí módja szerint bírálja és határozza azt meg.

Azt hiszem itt is alkalmazható a rétes élvezetéhez fűzött gazdasági logika, ha felszámítjuk, mit eszik meg a juh, sok esetben felhagyunk a juhászattal.

Hogy azonban tisztába jöhessünk azzal, miképp ad a juhászat több jövedelmet, téli, avagy tavaszi elletéssel-e? számításba kell vennünk mindkét eset kiadásait és bevételeit. Ott, hol a gazdasági viszonyok, vagy az intenzivitás kényszere alatt már kora ősszel istállóztatni kénytelen a gazda juhait, hol a fejesi időszak befejeztével már kész takarmánnyal kell jóságát eltartani, ott talán indokoltabb a téli elletés; ott azonban hol a tágas legelőkön enyhe télen január, sőt néha februárig is legelhet a juh, és kap annyi táplálékot, hogy mindig jó erőben legyen, ott, — úgy hiszem — indokoltabb lesz a rendes tavaszi elletés.

Miatta gazda vagyok, mindig juhtartó gazda vagyok, vagy legalább a más juhászatát kezeltem és kezelem, így alkalmam volt a juhászat mindkét módszerét figyelemmel kísérni és abból vonni le a következtetést. — Hiába való azonban valamit állítani, bizonyítani is kell azt, szabadjon tehát az alábbiakban számítás tenni úgy a téli, mint a tavaszi elletés jövedelmezőségére nézve. Vegyünk fel egy nyáját a melyben 250 drb fejős, illetve anyajuh van és nézzük miképp alakul a számadás téli elletésnél, feltéve, hogy hosszú, kedvező ősz van, mint az elmúlt is, a mikor a nyáj mindaddig, míg az elletés kezdetét nem veszi, semmi takarmányt nem igényel. Az ellés december 15-én kezdődik, így legalább április 15-ig, vagyis 4 hónapig kell istállóztatni a juhot, de bármily korán tavaszodna is legkevesebb 100 napig kézből kell takarmányozni, előbb hogy az eladó bárányok jól fejlődjenek, ha pedig ezek már eladottak, szintén jól kell takarmányozni, hogy a juhot jól teleljenek, mert ha a juh egyszer elapasztott, nem jön meg többet a teje, még jó legelőn sem. Hogy teljes célt érjünk, póttakarmánnyal is kell részesíteni a juhot, melyből a nagyobb bárányok is részesülnek és így a 250 juhnak meg a bárányoknak naponta 2—3 H. liter zab, vagy árpa okvetlen szükséges még kevés is, (probatum est) és ezt a póttakarmányt 50—60 napig kapja az egész nyáj, mert bizony csak a szép bárányt viszi el a mérsárossegéd, az apraját hagyja 7—8 hetes koráig s még tovább is, hisz van készlete otthon, hadd szopjon még, úgy sem igen kél el városon sem az apróbb.

A jövedelem számításra álljanak hát az alábbiak:

M e g n e v e z é s	Bevétel frt	Kiadás frt
220 drb bárány eladásából à 3 frt 50 kr. (12% meddő és vetélt)	770	—
250 drb juh után termelt sajt, a meddőket is átlagba számítva	—	—

à 7 klg. az egész fejés alatt, össz. 1750 klgm, à 60, 50, 40 kr.	875	—
Legjobb esetben 500 klg. gyapju à 44 kr.	220	—
250 drb juhnak, köztük kosok is és nagyobb bárányok, naponként 2 klg. széna, 100 napra = 5000 klg. à 1 frt 20 kr. pro. mm.	—	600
Naponként 2—3 Hl. zab, vagy árpa (átlag) à 3 frt 60 nap.	—	360
250 juh nyári legelő díja à 1 frt	—	260
Számadó juhász, bojtárok fizetése pénzbe számítva	—	200
Só	—	22
Összesen:	1865	1432
Kiadást le:	1432	—

Marad haszon 250 drb anyajuh után 1 évre összesen 433 —

Magosnak tetszik talán a meddőségi %? pedig korántsem magos, a gyakorlatban sokszor még magosabb % is van és pedig azon okból, mert hogy dec. 15-én kezdődjön az ellés, már július 15-én kell kezdődjön az üzekedés, a mikor is a hosszú forró napok, rövid éjjelek befolyása alatt a juh nem üzekedik oly biztosan, mint az őszi hűvösebb időjárás alatt, a mikor a tarlók felszabadulása után jobb legelő is lévén az anyajuhok jobb erőben vannak. A júliusi üzekedésnél sok meddön marad, sok megtér és ha később üzekedik is, annak már nem lesz 3 frt 50 kros báránya. Tekintetbe kell venni még azon körülményt, hogy arra az időre, mikor a juhnaj tarlók szabadulása után a legjobb legelőt kapja és legtöbb tejet adja a tavaszi elletés mellett, a decemberben ellett juh már elapasztott, alig ad valamit.

Hogy állunk a tavaszi elletéssel, szintén az előbbi nyáját véve fel? Gyenge télen, egész télen legel a juh és hogy jó húsban legyen, ha takarmányozzuk is, többnyire szalmafélét etetünk, kiunt a szabadban és kevés szénát, legfeljebb éjjelre és így csak fele értékű takarmányt fogyaszt, póttakarmányt pedig egyáltalán nem kap:

M e g n e v e z é s	Bevétel frt	Kiadás frt
250 fejős juh után à 7 klg. sajt à 40 kr. (1750 klgm)	700	—
500 klg. gyapju à 44 kr.	220	—
230 drb bárány (itt a meddőség nem magosabb 8%-nál) à 2 frt	460	—
250 juh legelője à 1 frt	—	250
250 juh naponta 1 klg. széna 100 napig, à 1 frt 20 kr.	—	300
Juhász, bojtár, só, mint előbb.	—	222
Összesen:	1380	772
Összes bevétel:	1380	—
Összes kiadás:	—	772
Marad összesen:	608	—

haszon a tavaszi elletés mellett, tehát 170 frttal több, mint a téli elletés esetén.

Ámde a jó tavaszi bárányt igen sokszor 2 frt 50 kron is ellehet adni, magam is adtam el nem egyszer, és így a különbözet még sokkal magasabb lehet. Tekintetbe veendő ezeken kívül azon körülmény, hogy a nyáját, mely márciusban ellik, egész télen a szabadban takarmányozzuk, valamely szántó, vagy kaszáló területen, hol mindennap költöztetve az etetés helyét, a maradt izéket rendszeren összetakarítva, jó darab területet trágyáztunk meg a nyájjal, a minek pénzürtékét alig számíthatjuk fel, ezenkívül a zárt istállóban bármily jól takarmányozott juhnak is gyapjuja sosem oly fűtős, oly dús, mint a szabadban telelté, melyről a természet jobban gondoskodik, hogy jó meleg bundája legyen, és az istállózott juh sokszor meg is vedlik. Ha pedig azt mondom, hogy az istállózott juhot között az elhullási százalék magosabb talán nem csalódom. Szerény nézetem szerint a téli elletés csak azon esetben indokolt, ha valamely gazdaság főlegesen takarmánnyal rendelkezik, a mit sehogysem értékesíthet, trágyája pedig van annyi, hogy a juhokkal való téli kaszartatásra szüksége egyáltalán

nincs, legvégül indokolt lehet még akkor is, ha a bárányt legalább 4—4½ frton lehet értékesíteni.

A téli takarmányozás, illetve istállózás alkalmazásánál felvett szénamennyiség sem vehető határozott számmak, rendszeren jóval többet eszik meg annál a juh, többet pedig azért; mert a juhász rendszeren szereti jól táplálni a juhot annyival inkább; mert neki is van azok között 20—30 drb sajátja, a szénát pedig igen kevés helyen adják ki pórcióval, vagy kilóval, etet annyit és annyiszor, a menyit a számára el bir vinni (különösen, ha az istálló a szénakazal mellett van) és így a juhász jóakarata és a számára ereje lesz a mérleg. Azon esetben azonban, ha olyan finom sajtot avagy turót tudunk előállítani bár a téli hónapok alatt, a mit nem a piacon, hanem csemegekereskedésben és vásárcsarnokokban legalább is 80 kr., vagy 1 frton értékesíthetünk kilogrammonként, akkor is a téli elletés haszna elvitázhatalan, föltéve, hogy nem áll be ezen árucikkben is túltermelés.

Albisi Béla.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A vörös lóhere állása a vetésforgóban.** Hazánk csapadékdúsabb részeiben alig van egy oly kulturnövény is, a mely oly nagy becsben állana, mint a vörös lóhere. Kis gazdaságokban épp oly mértékben felkarolták azt, mint nagyobb birtokon, mert meggyőződtek arról, hogy igényeinek a csapadékdús éghajlat legjobban megfelel, s hogy e tekintetben nemcsak az évi esőmennyiség, hanem a vidék harmatos volta s a legelőnek nagyobb páratartalma is kedvezően hat. Bármily mértékben is befolyásolja azonban a csapadék a heretermés eredményét, egyedül ez még nem döntő momentum, hanem tekintettel kell lennünk arra is, hogy annak a vetésforgóban jó álláshelyet adjunk. Jól trágyázott, a talajt erőteljes tiszta állapotban visszahagyó kapások első sorban ajánlatosak előveteményekül; de másodsorban figyelembe veendő a trágyázott kereskedelmi növények és a kalászosok is. Mindkét esetben a műtrágyáknak is szerepet kell juttatnunk. Ügyelni kell továbbá elhelyezésénél arra is, hogy egy és ugyanazon helyre gyorsan vissza ne kerüljön, mert beáll az ugynevezett hereuntság. Vannak ugyan helyek, a hol erőteljes talajban a lóhere minden negyedik évben vissza kerül a földre, pl. ott, hol a norfolki vetésváltót használják, de a norfolki váltó utánzása már sokszor megboszszulta magát, mert nem a mi éghajlati viszonyaink közé való. Alábbiakban néhány példát hozunk a lóhere vetésforgó javára: I. (1. kapás trágyázva, 2. tavaszi lóherével, 3. lóhere, 4. őszi. 5. hüvelyes, 6. őszi.) II. (1. ugar trágyázva, 2. őszi, 3. árpa lóherével, 4. lóhere, 5. őszi, 6. zab, 7. hüvelyes, 8. őszi, 9. zab.) III. (1. ugar trágyázva, 2. őszi, 3. árpa, 4. borsó trágyázva, 5. rozs, 6. zab lóherével, 7. lóhere kaszálásra, 8. lóhere legelésre. Megjegyezzük, hogy a védőnövényt kedvezőtlen száraz időjárás mellett soha sem szabad elhagyni, mert a lóhere nagyon megsínylené. Védőnövényül szolgálhat középkötött talajon: zölden kaszáló pohánka, zabos abrakbábó, zölden kaszáló pohánka, len, gomborka; kötöttebb talajon tavaszi, vagy őszi búza; könnyű talajon pohánka, őszi, vagy tavaszi rozs. A lóhere a földet jó állapotban hagyja vissza, annak fizikai és kémiai tulajdonságai javulnak, s így a legigényesebb növény is sikerrel vethető utána.

+ **Miő trágyát adjunk kulturnövényeink alá?** A mezőgazdasági termelés technikáját érintő kérdések közül legnagyobb jelentőséggel bír a trágyázás mikénti keresztülvitele, különösen miőta a műtrágyák iránti kereslet is mind nagyobb mérvet ölt hazánkban. Kulturnövényeink a trágyázás szempontjából két csoportra oszthatók: egyikbe tartoznak azok, melyek gyökérzetükkel csak a föld

felső rétegeiben fejlesztik s gyorsan fejlődnek, a másikba pedig azok, melyek mélyreható gyökereket nevelnek s lassabban nőnek. A trágyázás keresztlvitele már most a szerint, a mint az első vagy második csoportba tartozó növényekről van szó, más és más lesz; ugyanis az első csoportbelieknél, a hová a gabonaneműek, a len, a mustár s csaknem valamennyi fű tartoznak, a tápanyagokat lehetőleg könnyen oldódó alakban kell megadni s épen azért ezeknél a közvetlen friss istállótrágyázás csak kivételesen lesz helyén, ellenben inkább a könnyen felvehető műtrágyákra kell a súlyt helyezni. A második csoportbeli növényeknél pedig, mint a minők a gyök és gumós növények, a tengeri, a repce, a hüvelyesek stb. már inkább az istállótrágyázás és a nehezebben oldódó műtrágyák jöhetnek alkalmazásba, mert ezeknek elég idejük és képességük van arra, hogy a nehezebben oldódó tápanyagokat feloldják és javukra fordítsák. Az első csoportbeli növényeknél különösen figyelembe jöhet a szuperfoszfát és a chitinsalétrom; mindkettő gyorsan hat s a termésnek úgy mennyiségében, mint minőségében jelentékeny javulást idéz elő. A második csoportbeliek közül a burgonya, takarmányrépa, s repce az istállótrágyát csak akkor hálálja meg, ha műtrágyával vegyest használjuk és pedig első sorban foszforsavval, másodsorban — különösen homokon — kálival. Hüvelyes veteményeink közül a friss istállótrágyázást különösen a bab és lóbab hálálja meg, ellenben borsó és búkköny alá — tekintetelve a nitrogéngyűjtő képességére — már inkább műtrágya használandó. A cukorrépánál a friss istállótrágyázás kerülendő, mert a cukortartalom rovására megy, ellenben foszforsavas műtrágya jótékonyan hat. Kukorica alá istállótrágya legmegfelelőbb.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvszemle.

Különleges növénytermelés. 2-ik kötete az általános és különleges növénytermelésnek. Írta: *Cserháty Sándor*. — Nem sokáig váratott magára a tudós kutató — szerző által megindított munkátal előttünk fekvő II. része, amely „növények természetével” foglalkozik. Átolvasván a munkát, úgy találjuk, hogy ez a roppant anyag talán még szerencsésebb kézzel van feldolgozva, mint az első rész, a hol a sok megoldatlan (de a külföldi irodalomban s praxisban is megoldatlan!) kérdés miatt a tárgyat sok oldalról s gyakran ellenkező szempontokból kellett bíráltni s előterjeszteni. A jelen munka anyaga majdnem teljesen hazai s a külföldi adatokra csak ott hivatkozik a szerző, a hol arra akarja buzdítani a magyar gazdát, hogy a több, a jobb és a tökéletesebb felé törekedjék! tisztán a magyar mezőgazdaság lebeg szeméi előtt, annak a módzatait tárgyalja, hibáit bírálja s csak úgy ajánl javítási módokat, ha a lehetőség kereteit is megismertetheti! Szerencsés idea, hogy tudákos rendszerekkel s témákkal nem teszi szárazzá a tárgyat s ismertetővé érdeme szerint a hazában termelt növények természetési módjait, megemlékezik régebbi vagy újabb kísérletek tárgyát képező dívat-növényekről is, de azok longum et latum tárgyalásával nem nagyképszerűsködik, mint némely hazai s legtöbb német tudós. Erről a „német”ről jut eszembe, hogy e fontos munkával szerencsésen kibújtunk a német szakirodalom irányító, befolyásoló járműből s tisztán magyar anyagot tár elének s nemcsak a Cserháty által egy évtized óta vezetett országos növénytermesztési kísérleti állomás adataival bizonyít, de becsületesen hivatkozik más eredeti magyar kísérletező s kutató (mint Kerpely, Jattka, Ruffy, Herényi Gotthárd, Kovara stb.) adataira is. Bár sokan haladnának ezen a nyomon! Magyar adatokról lévén szó, nem kerülhetjük el, hogy ráne mutassunk arra, hogy az erdélyi földművelés keretéből alig van adat! Hát nyitlan ki

mondjuk, hogy míg nálunk az állattenyésztés magas fokra emelkedett, addig a földművelés még mindig maradi. — Nem ismerjük a trágyát, nincsenek gépeink, nem törődünk a vetőmaggal s ősi negligenciával még most is alig kérjük a köztünk mozgó szakemberek tanácsát, a szaklap a polcon gyülik, írni pedig csak annyit tudunk, hogy megírjuk a kormánynak miszerint birtokunk telepítési célokra eladó! Pedig hogy micsoda kincsek vannak a Mezőségnek eddig gyengécskén szánott remek dűlőiben, a Maros, Szamos, Kükküllő térségein, azt érdemes lenne kutatni. Darányi miniszter fejtegetéseiből tudjuk, hogy szándéka a magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomást decentralizálni s némely vidéken állítani fel segéd állomást, a hol azt a speciális viszonyok kívánják. Hiszszük, hogy minden mélyebb gondolkozású erdélyi gazda meg van győződve, hogy itt a Királyhágón túl elsőrendű szükség ilyen kísérleti állomás. Kívánja ezt egész kezdetleges növénytermelésünk, de vannak speciális kérdések is, pl. a lóhermag, erdélyi tengeri, komló stb. természeténél!*)

A Cserháty könyve 6 fejezetben tárgyalja anyagát, gabonafélék, hüvelyes vetemények, gyök- és gumós növények, olajos növények, szálak takarmánynövények, kereskedelmi növények csoportjában; minden leirt növénynél kiterjeszkedett a növény fajaira, használati s termelési értékére, a klímára s talajra, elhelyezés a vetésforgóra, trágyázásra, talaj előkészítésre, termelendősítésre, megválasztásra, vetés, ápolás, aratásra, karós növények s állatok ismertetése, átlagtermésekről. Sok helyütt oly tudós és praktikus meggyőződéssel szól: a hogy szakunkban magyarul még nem irtak. A búzáról, tengeriről, dohányról, a lóheréről irt közlemények valóságos szellemi kincsek. Olyan munka ez, mely legalább 10 évig nem szorul pótlásra, biztos útmutatója lesz úgy tanuló, mint gyakorló gazdának.

Az 521 oldalon nyomtatott munkában 153 ábra van. A munka Cserháty kiadásában (Magyar-Óvár) jelent meg (ára 9 korona) s úgy ajánljuk, hogy csakugyan nem hiányozhatik egy gazda asztaláról sem.

Borona.

JÖGI TANÁCSADÓ.

M. A. Aranykút. A most kért esetnek megoldása előző feleletünkben már bennfoglaltatik. Meg volt mondva abban, hogy a haszonélvező a dolgot csakis az erdő állagának sérelme nélkül s illetve a rendes erdőhasználatnak megfelelő módon használhatja. Ha a haszonélvező ez ellen cselekszik, a sérelmes használat ellen a bíróságtól — a m r jelzett módon — orvoslást lehet kérni; a jelen esetben ezt egyedül a végrendeletileg kinevezett s bírólag e tisztében megerősített gondnok teheti, s abba más, még az árvaszék sem avatkozhatik bele,

A mi a biztosítékul való leköttést illeti, az a végrendelező beleegyezésével történvén, jogos és meg áll; mert a végrendelet a végrendelezőt magát nem köti, attól eltérőleg bármit tehet, sőt az egész végrendelet félretételével más végrendeletet is alkothat.

*) Egyéjtérvén fenti ismertető cikk gondolatmenetével, azt véljük, nem lenne szükségtelen, ha az országos növénytermesztési kísérleti állomás nagyérdemű vezetője, Cserháty tanár a nyár folyamán erdélyi földművelésünket tanulmányozván, közben gazdaközösségünk kívánságát meghallgatván, itt Kolozsvárt utóbb értelmes gazdakal, gazdaságitanáokkal stb. szűkebbkörű megbeszélést tartván, bizonyos beajánlásokat szerez egy alakítandó kísérleti állomás tervéről; s a kormány elé kész javaslattal járulhat. Magunk részéről készséges, hazafias támogatást s segítségkést ígérünk. Szerk.

K. M. Heves. Ha jól értettük esetét, a kérdés a következőkben foglalható össze:

Ha valaki a már asztagokba összerakott gabonájából bizonyos mennyiséget elad s az eladás után a gabonában az esőzés, vagy ilyen más véletlen esemény kárt okoz, kit terhel a kár? s kötelezhető-e vevő a megromlott gabona átvételére vagy sem? Véleményünk szerint vevő a gabona átvételére nem kötelezhető s az adott előleget visszakövetelheti, mert az által, hogy a gabonából bizonyos mennyiséget megvásárolt, még nem vállalta magára azon veszélyeket, a melyek véletlen események következtében állhatnak elő s a megvett dolog értékét csökkentik. Ingók tulajdonának megszerzéséhez ugyanis az átadás s átvétel szükséges, tehát ez időpont határoz a véletlen által okozott károknak ki általi viselése tárgyában; vagyis az átadás előtt az eladót, átadás után pedig a vevőt terheli az ilyen káros véletlen.

L. J. Mezőség. A halasztó feltétel mellett kötött szerződés esetében, a szerződés függőben léte alatt bekövetkezett amakár, a mely a szerződés tárgyának egészben, vagy részben megsemmisülése által állott elő, a törvényes gyakorlat értelmében nem azt éri, ki azt a feltételes szerződéssel megszerezte, hanem azt, ki a megsemmisült dolgot, a szerződés értelmében s annak érvényre emelkedése esetén kiszolgáltatni tartoznék: jelen esetben a tűzvész s így véletlen által megsemmisült pajta és istálló érdekében szenvedett veszteség is eladót terheli.

Dr.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— Darányi Ignác földművelésügyi miniszter az „E. G. E.” mai közgyűlésére a miniszterium képviseletében Kazy József cs. és kir. kamarás, osztálytanácsost küldte ki. Örvendünk ezen kiküldetésnek, a mennyiben a tanácsos úr a párisi magyar kiállítás intéző tanácsosa lévén, az E. G. E. fejlődő gépkiallításának javára bizonyára segítségére lesz tanácsával, a minthogy a közelmúltban minisztere megbízásából dűlőre vitte az udvarhely-megyei lentermelési akciót is.

— A kolozsmonostori gazd. tanintézetből Hazarészünk gazdasági tanintézetében a téli félévi vizsgálatok e hó elején befejeződtek és pedig a multakhoz képest fejlődő eredménnyel vizsgáztak ifju gazdáink. E vizsgálatokon vizsgabiztosi minőségben Dr. Nyiredi Jenő debreceni és Sztankovits János keszthelyi tanárok voltak jelen. A nyári félév a minap indult meg; mely alkalommal tette próbaelőadását Takács Zsigmond assistens a tanári kar előtt, a melyt az megelégedéssel el is fogadta. Kitavasodván, az intézetnek úgy a bel-, mint külterületén megindultak az építkezések, melyekkel az intézet regenerálása teljes lesz. Felhívjuk a Gyalu felé utazó gazdaközösségünk figyelmét az intézetnek a gyalui út melletti birtokán létesített ideiglenes kísérleti táblájára, a hol a nálunk is iminens gabonarozsda-betegség tanulmányozását folytatja az érdekes tanári kar.

— Változás a kolozsvári állategészségügyi felügyelőségben *Reich Albert* m. kir. állategészségügyi felügyelő, a Ferencz József rend lovagja, egyesületünk tiszteletbeli és buzgó választmányi tagja, 42 évi terhes állami szolgálat után, saját kérelmére, sikeres és eredményekben gazdag működésének elismerése mel-

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugyszintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen épület-asztalos munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybeli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükségelendő márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. — **Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat, Földy Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53. szám.** (475.)

lett, a földmivvelésügyi m. kir. Miniszter ur által nyugdíjba helyeztetett, s a kolozsvári kerület felügyelői teendőinek ellátásával *Biró Károly* m. kir. főállatorvos, az állatorvosi kar kiváló tagja bizatott meg. Reich Albert felügyelő azonnal átél Kolozsvár város szolgálatába, hol a közbérgőhid igazgatását veszi át. lényegben tehát szintén igen fontos teendők ellátására vállalkozott, melyeknek intézését a még teljes physical és szellemi erejében levő felügyelő, bizonyára mindenek megelégedésére fogja teljesíteni, sőt a mint tudjuk, a vágóhid intézmény további kifejlesztése körül érvényre óhajtja juttatni mindazon kívánalmakat, melyek a mai viszonyok mellett minden nagyobb vidéki közbérgőhidhoz fűződnek és pedig nemcsak köz- és állategészségügyi, hanem közgazdasági vonatkozásokban is. Ezt az utóbbi szempontot ugyanis a kolozsvári közbérgőhid eddigelé csak annyiban szolgálta, hogy a város közpénztárába dus jövedelmet szolgáltatott, a nélkül, hogy a közelben fekvő vármegyék állattenyésztő gazdáinak eminens érdekeit a legcsekélyebb módon védte vagy szolgálta volna. Igaz ugyan, hogy ilyen célra ma még nincsen is ez a vágóhid teljesen felszerelve s épen ezért örvendünk, hogy már most a fejlesztés idejében olyan egyén kezeibe kerül az intézmény igazgatása, a kiről tudjuk, hogy alapos ismerettel, bölcs előrelátással képes lesz a további fejlődést a kívánt irány felé vezetni. Lapunk 1898. évi 4-ik számának 175, 176 és 177-ik lapjain részletesen kifejtettük, hogy mikre kell törekedni a vidéki közbérgőhidak fejlesztése körül, hogy ezek az intézmények a hazai állattenyésztésnek és állatkereskedésnek támaszai legyenek. Az akkor elmondottakat most nem ismétljük, de figyelmébe ajánljuk a t. hatóságoknak és őszintén kívánjuk, hogy a kolozsvári közbérgőhid új igazgatója ezen célokat a köz javára mielőbb megvalósíthassa. (=)

— **Katonák a mezőgazdaságban.** Hogy a mezőgazdaságban mutatkozó munkáshiányt a külföldön már régebben azon az alapon akarták ellensúlyozni, hogy a tényleges katonaságból a legszorgosabb munkaidőben szabadságot legényeket, az a francia hadvezérlés intézkedéseiből is látszik. A francia hadügyminiszter 1894. március 21-iki rendelete meghatározza, hogy a különböző mezei munkák végzésére szükségelt katonai erő mennyisége minden év április elsejéig az illető hadtestparancsnokságoknál bejelentendő. A hadügyminiszter egy újabb rendelete ezt a bejelentési időt most május 15-ére tűzte ki, a mikor a növényi vegetáció már előrehaladott annyira, hogy hozzávetőleg meg lehet ítélni, mennyi lesz learatandó és mennyi munkaerő kell annak learatásához. A mezei munkáshiány nálunk is meg van, nálunk is kell hovatovább annak pótlására gondolni. Az E. G. E. a képviselőházhoz beadott kérvényében megjelölte ennek a módját. Ezt most talán félretereszik, de végleg ki nem térhetnek előle.

— **Hirek az állandó gépkiállításból.** Mult számunkban közölt ama hírnöknek, hogy az „E. G. E.” védnöksége alatt álló állandó gép-, eszköz- és anyag-kiállításán résztvevő kiállítók és tárgyaik névsorát jelen lapunkban tesszük közzé, az újabb tömegesen beérkezett részvétel iránti körelnyek elintézéséig nem felelhetünk meg, a miért is ezt akkorra tartjuk fenn magunknak. Midőn a kiállítás

elfoglalható hely már nem lesz, a mi előreláthatólag legközelebb be fog következni. — Utóbbi hírnök óta következő bejelentések érkeztek: A vakokat gyámolító országos egyesület igazgatósága, háziipari készítményeket. Fehér Miklós „Mélotte” tejfőző gépeket. Laczay György és Társa Fekete János Új-Kigyósról bemutatja újabb szabadalmazott cséplőgép dobrendszerét. Hofer és Beller budapesti gyáros, gépszjakat. Seemann József kolozsvári lakatosiparos, mérlegeket és lakatos árukat. A kiállítás képe mind változatosabb; újabb az Orenstein és Kappel cég mezei és bánya-vasutai érkeztek meg és ügyes elrendezése, felszerelése révén annak mintegy látványosságát képezi; de a komoly érdeklődést, a vasút cél-szerűségét legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy ilyen vasúttal egy helybeli erdő tulajdonosa máris kísérletet óhajt tenni. A kedvezőtlen, esős idő megapasztotta a látogatók számát, a mely e héten 214.

— **Ingyen fűzdugvány.** Válaszut községe kérvénye alapján 20.000 drb ingyen fűzdugványt nyert a földmivvelésügyi kormánytól, s a kolozsmonostori gazd. intézet fűztelepéről utaltatott ki. Egyik hatása a télen tartott 6 hetes háziipari tanfolyamnak, a midőn a község lakószai úgy megkedvelték a fűzfónást, hogy elhatározták határunk minden arra való helyét betelepíteni. Dicséretre méltó példa ez — s hogy a község ilyen tanítói karának köszönheti! — bár másutt is követnék, mert szomorú dolog az, hogy hazarészünk egyik iparvállalata 40.000 drb. üveg — boríték — kosár szükségletét nagyjából külföldről szerzi be!

— **Erdélyi sörárpa** Itt lévén az első tavasziak vetésének ideje, jó lesz, ha pár szó esik az erdélyi sörárpáról. Maig szinte csak álmlában gondol erre a gazda, pedig ha eszébe jutna, hogy nekünk is vannak üde vályogtalajaink, alkalmas fekvési tábláink, megfelelő klímánk, hát megkísérelhetnék a sörárpát is termelni! — Persze, ahhoz a talajt már az ősszel meg kellett szántani, úgy, hogy most egyszerű extirpálás után a jó aprós! le kell szoknunk, hogy a herével együtt veszük el az árpát, mert ilyenkor mindig megromlik a színe a szemnek; ne hevertessék keresztben, asztagban sokáig a termést: de az kiszáradván, azonnal csépeltesse, rostáltassa, forgattassa! Tapasztalatok szerint a Chawallie és Hanna árpák alkalmasak nálunk.

— **Patkolási tanfolyamok** az erdélyi részekben. A m. kir. földmivvelésügyi miniszterium már régebb idő óta rendeztet az ország különböző vidékein patkolási tanfolyamokat, melyeknek messze kiható jó eredményeiről már némi tapasztalatok is tanuskodnak.

A helyes és szabályos lópatkolás alapelveit az egyes műhelyekben nem sajátíthatja el a tanuló-kovács, miután annak alapos megértéséhez, némi bonctani és külemtani ismeretek is szükségesek. Egyébként pedig minden esetre szükséges, hogy a tanulni akaró némi komolysággal és tapasztalatokkal is bírjon a tárgy helyes megismerése szempontjából és így ezzel csakis a tanuló évek letelte után, az u. n. segédkorban lehet sikeresen foglalkozni.

Ilyen szempontok figyelemmel tartása mellett néhány évvel ezelőtt Kolozsvárt s később az erdélyi részek más városaiban is vol-

tak ilyen patkolási tanfolyamok; a földmivvelésügyi miniszterium most *folytatni óhajtja a megkezdett hasznos munkát*, s leiratot intézett a kolozsvári állategészségügyi felügyelőséghez, hogy a f. év őszén hazarészünkben három helyen akar tanfolyamot rendezni, melyekre nézve az általános feltételek a régiek lesznek s ezek figyelembe vétele mellett elrendeli, hogy a Felügyelő alkalmas városokat jelöljön meg a tanfolyam rendezése céljából. A miniszter úr ezen elhatározását bizonyára minden erdélyrészi gazda szívesen fogadja. (=)

— **Elfagyott gyümölcsfák.** A földmivvelésügyi miniszterhez érkezett jelentések szerint az idei tél jelentékeny kárt tett a gyümölcsfákban, a kényesebb diszfákban és a fiatal gyümölcsfákban. A le nem takart szőlővesszők rügyei mindenütt megromlottak. — Hazarészünkben a legtöbb helyen a fiatal fák tövig lefagytak és a nagy termőfák gallyai is szenvedtek Nagy kárt jelentettek az összes erdélyrészi vármegyékből, Hunyadot kivéve; továbbá Békés, Csanád, Csongrád, Temes, Krassó Szörény és Torontál vármegyékből. — Érzékeny kár esett Bács-Bodrog és Pest vármegyében a csonthéjas gyümölcsfákban, úgy, hogy Kecskemét és Nagy-Kőrös barack- és meggytermelése is kétségessé vált.

— **Vaj-kivitelünk emelkedése.** Németországba irányzott vaj-kivitelünkben örvendtes emelkedés tapasztalható. A míg ugyanis a megelőző évben a bevételünk 44.813 mm. volt, addig a mult évben 50.380 mm-ászt szállítottunk a monarchiából német területre. Ez a cikk a mult év folyamán a német piacokon igen keresett volt. Még azokban a hónapokban is, melyekben a termelés rendszerint legnagyobb mérveket szokott öltetni, nevezetesen májusban és júniusban 200 márka volt egy mm. vajnak az ára, holott ez időtájt az árak normális viszonyok mellett 160—170 márka körül mozognak.

NEPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT

Deák Ferencz-utca (ezelőtt: Belközép-u.) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölcsonöket nyujt és

BETÉTRE 5 1/2 SZÁZALÉK KAMATOT AD.

(412.)

Melyik lapra fizessünk elő?

Az erdélyi részekben ezt a kérdést rég eldöntötte már a nagyközönség s immár több, mint **20 éve** részesíti nagybecsű támogatásában

az „**Ellenzék**“-et, mely programjához hiven küzd ma is hazánk függetlenségeért és gazdasági felvirágzásáért.

Legutóbbi nagy érdeme az

„**Ellenzék**“-nek, hogy a hazai ipar és termelés pártolására vonatkozó akciót is ő indította meg s azóta folyton a legnagyobb buzgalommal küzd mellette.

Melyik lapra fizessünk elő?

a válasz tehát nem lehet más, mint

az „**Ellenzék**“-re, melynek kiadóhivatala szívesen szolgál mutaványszámmal bárkinek.

Előfizetési ára:

(514.) Egy óra . . . 3 korona

Három óra . . . 8 korona.

Sárga János

ékszerész és órás, Kolozsvártt,
Wesselényi Miklós-utca 11. sz.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerekből. Arany, ezüst, acél, nikkal fali és ébresztő órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan. (557.)

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

NYILT-TER.

Alólirott bátor vagyok a helyi és vidéki n. é. vevőimet értesíteni, hogy a közelgő husvétii ünnepünk miatt folyó évi április hó 4., 5. és 6-án üzletem zárva tartom. Kérem azért tisztelt vevőimet, szíveskedjenek szükségleteiket férfi- és gyermek-ruharaktáromban mielőbb beszerezni. 36 év óta fennálló és folyton jó hírnévnek és látogatottságnak örvendő üzletemben legfőbb törekvésem, hogy jutányos árak mellett a legjobb honi gyártmányu ruhaszövetek által minden igényt pontosan kielégítsek. Üzletem: Wesselényi Miklós- és Kornis-utca sarkán van.

Becsés pártfogást kérve maradok tisztelettel

Eisenberger Ábrahám,

(609.) férfi- és gyermekruharaktár tulajdonos.

Mezőgazdák figyelmébe!

Elismert kitűnő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

Czím:
ELSŐ MAGYAR
gazdasági gépgyár
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPESTEN,
KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 7 SZÁM.

Gőzcséplőkészletek
2¹/₂, 3¹/₂, 4, 4¹/₂, 6, 8, 10, 12, lóerejűek.

Magánjárók (úti mozdonyok)

Kérjük minden szakbavágó kéréssel bizalommal hozzánk fordulni. készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Árjegyzék kívánatra díjmentesen k'ldetik.

Malomberendezésekre költségtérítések ingyen!

Malomberendezésekre költségtérítések ingyen!

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4¹/₂%-os Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százaléknál, nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4¹/₂%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százaléknál és nagyobb városokban fekvő házakra 42¹/₂ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4¹/₂%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekötvények

A LÁPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Társzerkesztő:
JAKAB LÁSZLÓ.
Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

H I R D E T É S E K.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

ezelőtt Pfanhauser A.

Jroda: Budapest, V., Báthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgátunk.

(546.)

ACETYLEN.

Klemm & Novák Kolozsvárt

szállít oly Acetylen-készüléket, mely minden igényeknek megfelel. Ezzel az összes hiányok pótolva vannak.

Következő tulajdonságokért kezesség vállalattik

explosziós biztonság,
önműködő és gazdaságos gázfejlesztés,
utólérhetetlen tiszta és gyors utántöltés,
szolid kivitel és egyszerű kezelés.

Saját szabadalom Európa és Amerika legnevezetesebb államaiban.

Ajánlanak továbbá Acetylen-berendezések kivitelét, minden nemben és nagyságban.

(Prospectusok, elismerő levelek, költségvetések ingyen és bérmentve.)

Prima Carbld minden időben napi áron szállítatik. Ércnyomdal munkák minden faja, réz, sárgaréz, cizink, alpaka stb.-ben rajz vagy modell után gyorsan és olcsón készítettik.

A bevezetési szakmában jártas, szolid képviselők kerestetnek.

(549.)

Gőzcséplőkészletek

használt 3, 4, 6 és 8 lóerejűek, kitűnően javítva, jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett

eladó k.

Régi gőzcséplőkészletek becseréltetnek.

Horváth és Herczeg czégnél.

Budapest, Podmaniczky-utca 17. sz.

(612.)

Fasor és árnyékfák

3—4 méter magas 4—5 éves, iskolázott, köris, berkenye, fehér, fekete és zöld juhar,

100 db. 50 korona.

Egyéb fanemek árjegyzék szerint:

Pecz Ármin, cs. és kir. udvari műkertész,
BUDAPEST, VIII. Kalvária-tér 8.

(605 II.)

Tölgymakk

nemkülönben mindenféle erdészeti fa cserje és gyümölcsmagot ajánl a

MAGY. MAGPERGETŐ GYÁR

Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitüntetve, legutóbb

Párisban ezüst éremmel.

Árjegyzék bérmentve. (562)

A legjobb és legolcsóbb

Fakonserváló szer

most és marad is a már 20 év óta kipróbált

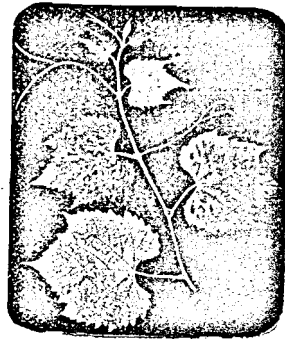
AVENARIUS-FÉLE SZABADALMAZOTT

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára
Amstetten.

Iroda: Bécs, III./I. Hauptstrasse. (499. II.)

Rác György

nagybirtokos

Jolánföldi szőlőtelepén és kertészetében

KULA (Bácsmegeye).

Mélyen leszállított áron kaphatók szokványminőségű *szőlőoltványok* amerikai *öntermő* Riparia Portalis és Ruprestis Monticola amerikai, végre *európai vesszők*, azután *gyümölcsfák*, *alma és körtevadonczok*, *ut-széli fák*, *gleditsia* és a legellentállóbb, legkitünőbb élősövény

Maclura aureantiaca

Árjegyzéket küld az intézőség. (580)

400 intelligens magyar szőlősgazda bizonyítványa igazolja, hogy a szőlők védelme a

PERONOSPORA és az OIDIUM ellen

a legbiztosabb, a legegyszerűbb és a legolcsóbb a

Dr. ASCHENBRANDT-féle porok

használatával. (598.)

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „BORDÓI POR”

a peronospora biztos és olcsó ellenszere, kitünően tapad a levélre, nem pörköl.

A port a vízbe szitáljuk és kész az oldat. Az első permetezéshez egy hl. vízre kell $1\frac{1}{2}$ - 2 kg., a második és harmadik permetezéshez $1\frac{1}{2}$ - 2 kg. por. Az évi szükséglet egy kat. hold szőlőre 22-25 kg. A bordói por ára: 5 kgos zsákokban à kg. 80 fillér: 10 kilogrammos zsákokban à kilogr. 80 fill., 50 kgos zsákokban à kg. 76 fillér. Használata olcsóbb, biztosabb és kényelmesebb, mint a tiszta rézgáliczé.

A Dr. ASCHENBRANDT-féle „RÉZKÉNPOR”

az *oidium* biztos és olcsó ellenszere

A port a fújtatóba öntjük és porozunk vele. A mustot nem bűdösíti; $\frac{1}{3}$ dalkevesebb fogy, mint a tiszta kénporból. A rézkénpor ára: 5 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 10 kgos zsákokban à kg. 56 fillér; 50 kgos zsákokban 52 fillér. Háromszori porozáshoz az évi szükséglet à kat. hold 12-15 kg.

Az árak Budapesten értendők. A vasutakon kedvezményes szállítási díjtétel. A porok elküldése vagy a pénz előleges beküldése vagy utánvétel el- lenében történik

A 400 szőlősgazda bizonyítványát és a porok használati utasítását tartalmazó füzetet szívesen megküldi, megrendeléseket elfogad és mindenről felvilágosítást ad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Szőlővidékeken az eladásra megbízottak kerestetnek.

Megbízott: NAGY PÁL, Torda.

Szőlővesszők és gyümölcsfa ojtványok!

As első kecskeméti szőlő és gyümölcsstermelő szövetkezet 300 kat. hold immunis homok talaju mintatelepéről 1901. évi tavasz folyamán eladásra bocsájtatnak sima és gyökeres szőlővesszők; Borfajokból nagymennyiségben Kövidinka, Kadarka, Furmint, Olasz Rizling, Tramini, Mézesfőhér stb.; Csemegefajokból kisebb-nagyobb mennyiségben 200 faj.

Különféle gyümölcs-ojtványokból alma 150 fajban, körte 110 faj, őszibarack 25 faj, Kajszin 12 faj, továbbá Birsek, Cseresznyék,

Meggyek, Szilvák, Málna, Ribizke, Diszfák, Cserjék. *Róssák*. Fenyőfélékből Lucz és vörös Fenyők, Thuja Pyramis növények gyönyörű példányokban, végül Spárga és Szamocza tövek.

Mindezeket fajtiszta hiteles nevek alatt tenyésztve, ajánljuk az érdeklődők b. figyelmébe.

Megrendeléseket elfogad, s kívánatra kimerítő árjegyzéket küld

Első kecskeméti szőlő- és gyümölcsstermelő szövetkezet.

(596)

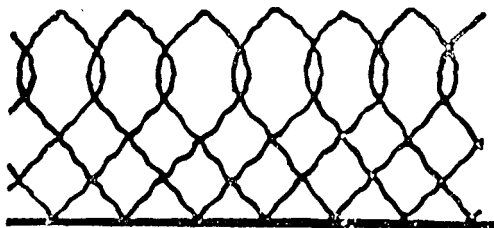
LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való *Gép-sodrony-fonatait*, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löher-rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgállok. (339.)

Haszonbérlet.

Nagy-Küküllővármegye volt főispánja: néhai **Sándor László ur** tulajdonát képezett backamadarasi 418 hold 259 négyszögöl tagosított birtok, melyben 22 hold jobbra fajszerűlökkel ujonnan beültetett *kitünő szőlőterület* is van, a hozzátartozó szép lakházzal, gyümölcsösökkel és gazdasági épületekkel együtt

haszonbérbe adó.

Megjegyzem, hogy a nagyhirű és mintaszőlő terület *esetleg külön is haszonbérbe vehető* — és esetleg az egész birtok *örökron is eladó.*

Értekezhetni **Dr. Sárkány Miklós** ügyvédvel Maros-Vásárhelyt, Szentmiklós-utca 16. szám alatt. (592.)

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

Budapest

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítására a legjutányosabb áron vállaltatnak és a legközközlésesebben

készítetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

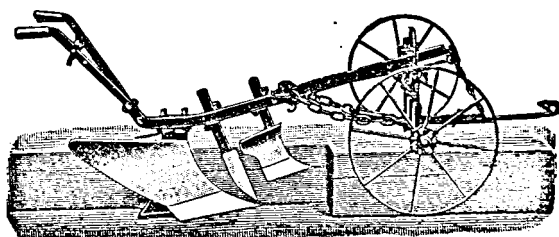
Kormány hozzájárulása 400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,200,000 kor.
Összesen: 1.600.000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a dijarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acél gerendelyllyel, állítható szarvakkal, páncéllemezekkel, acélöntvény-eketessel.

Többvasú ekék,
Finom-, szántó-, csukló- és rét-boronák,
Háromtagú- és egytagú hengerek,
Szabadalm. egyetemes-sorvetőgépek.

UMRATH ÉS TÁRSA BUDAPEST,

V., Váci-körút 60. szám.

Gőzcseplőkészletek 12 lóerőig. Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

(544. I.)

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.

A munka képesség 20 %-al nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyo morzsolók.

TELJESEN FELSZERELT SZÜRETELŐ készülékek.

Szőlő és gyümölcs örlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők, gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

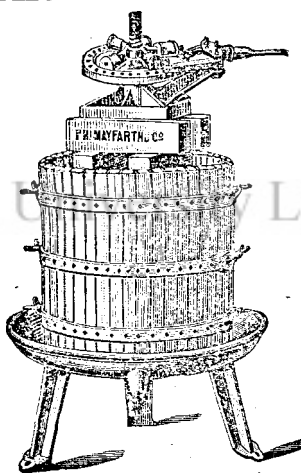
cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 450 arany, ezüst és bronz éremmel.

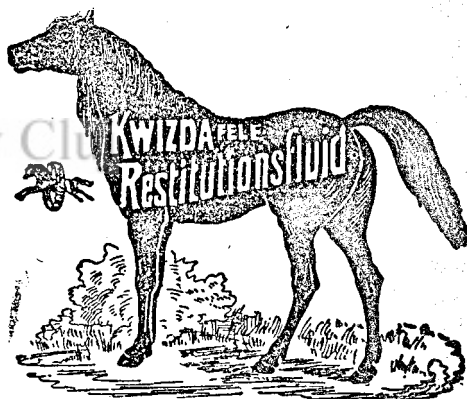
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselek és viszontárusítók felvétetnek.

(607.)

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

1 liter 2 korona 80 fillér.

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

40 év óta udvari istállóiban, e nagyobb katonai és polgári istállóiban használatban, nagyobb fáradozás előtti és utáni erősítésre, rángatózásnál az idegek merevségénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszer-táráiban és drogueriaiban.

Franz Joh. Kwizda cs. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, Bécs mellett. (328. I.)

Emmerling-féle szab. gyorstüzelő

Vihar ágyu.

Első díjakkal kitüntetve:

Budapest, Szeged, Debrecen, Bada-
csony, Pozsony, Győr, Padua.

Jégeső elleni védekezésre legjobbnak bizonyult.

Feltétlen biztos hatását számos elismerő nyilatkozat és díszoklevél igazolják.

Keszése teljesen veszélytelen, alkalmasa teljes sikert biztosít.

A legnagyobb esőben és viharban egyaránt használható.

Hatása felülmúlhatlan.

Olcsóságánál fogva nem csak szőlőkben, hanem a mezőgazdaságban is alkalmazva van.

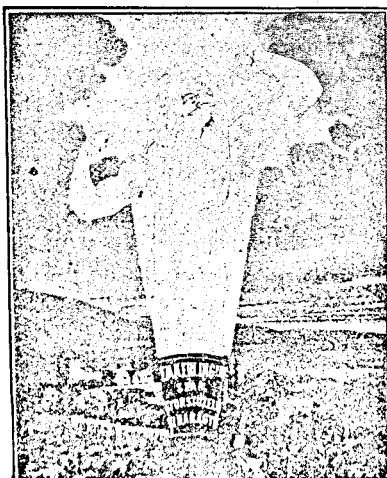
1 drb. szab. Viharágyú 44 korona
100 drb. löveg 24 korona.

Fagy elleni füstölők ca 6-6½ kilós ládában 1 láda 80 fillér.

Megrendelhető:

Emmerling Adolf gyárosnál

BUDAPEST, gróf Károlyi u. 26. szám.

ELSŐ DÍJAKKAL KITÜNTETVE
Budapesti Szegedi Debreceni
Bada-csony Pozsony
Győr Padua (olaszorsz.)

1900 ÉVBEN EZER DARABON FELÜL
VOLT HASZNÁLATBAN
ELŐMŰKÖDŐ DÍSZOKLEVÉL ÉS
ARJEGYZÉK BEPÁRTOLVA KÜLDÖTTEN.

EMMERLING ADOLF
TÖZIJATÉK SZAB. VIHARÁGYÚ ÉS FÁKLYA GYÁROS
GRÓF KÁROLYI UTCA 26. BUDAPEST GYÁR ERZSÉBETFALVÁN.

(604.)

Láng és Lovass

gépolaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű

gépolaj,
hengerolaj,
gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet” védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiallítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETÉSEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

Ezen rovatban minden 20 □ cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden □ cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

▲▲▲▲▲▲▲▲

Gazdatiszt,

45 éves, nős, nagyobb uradalmakban szolgált, jó bizonyítványokkal, állását bármikor elfoglalhatja, — ajánkozik, czim a kiadóhivatalban. (599.)

▼▼▼▼▼▼▼▼

Gyakorlott gazda

a gazdászati minden ágában. úgyszintén a szőlőművelés és állattenyésztésben, valamint a magyar, német és román nyelvekben teljesen járatos, nős, **aligazgatói**

vagy **ispáni** állást keres Erdélyben vagy Délmagyarországban

Szives megkeresések

Goldberger A. V.
hirdetési irodájához

BUDAPESTRE

Váci-utca 20. sz. alá

„K. B. 100“
jelige alatt kéretnek.
(611.)

Különfélék.

Franck Henrik fia pót-kávégyárosok; gyárak: **Kassán** és **Zágrábban**. Valódi »Franck« kávé-pótlék kapható az ország minden jobb fűszerkereskedésében. (541.)

Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultordateczta 48. sz. Telefon 85. sz. — Kiváratra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Vízvezeték és csatornázási vállalat. **BARANYI JÁNOS**, épületműbádogos és szerelő Kolozsvár, Széchenyi-tér 7. sz. Csatornázások, vízvezetékek és fürdőszobák berendezését, valamint ezek éves javítását jutányos árban elvállalja. Telephon 191 (470.)

Durator által a cipőtalp egyszerű bekenéssel ötször oly tartós és vízátlatlan lesz. E kiváló hazai készítmény nagyon sok takarékos embernek szerez örömet és bizonyára kevés családnál fog hiányozni nemsokára. Ara 1 és 2 korona. Póztán küldi a Duratorgyár, Budapest, Lipótkörút 31 k. 20 előleges beküldése után. — Kapható azonban mindenütt. (511.)

Mező-Kapuson a Sándor János főispán gazdaságába nagyobb mennyiségű

Szotyornád (sás)
eladó.

Jól gondozott száraz helyen van tartva, így a legfinomabb munkákra is használható. Kötés, avagy mázaszámra. Venni szándékoznak bővebb felvilágosítást ad levélileg is. **Csomós Fenyő** gazdatiszt Mező-Kapuson Posta és Telefon állomás itt. (595.)

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES

KOLOZSVÁR,

Főter.

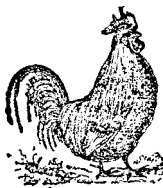
Gyógyárúk, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerrek, pipere-cikkkek dús raktára. (358.)

Kimoshatlan RUHAJELZŐ-TÉNTA fehérműtiek jelzésére kapható **Tintner J. E.** bélyegző-gyáros és vésnök üzletében Budapest, Kegyó-utca 10. szám. (512.)

Műfogak

(szájpadlás nélkül is) aranyban, ezellnoidban és kantsukban rágásra teljesen alkalmasak szájban fel nem ismerhetők. Készíti: **Virágháty Gyula**, (548.) műfogász Kolozsvárt, Unió-u. 22. sz.

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az aranykoronás kereszt birtokosa műbutor és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869. (463.)

Eladó

faj-tojások.

Langshan tyuktojás darabonként 30 fillér. Plymouth tyuktojás darabonként 30 fillér. Pekingi kacsa tojás darabonként 40 fillér. Bronz pulyka tojás darabonként 100 fillér.

Vevők forduljanak a kendi-lónai uradalmi intézőséghez **Kendi-Lónán.** (597.)

Páris:
Grand Prix:
Vetőmagvak,

Kaphatók alábbi árak postautalványon való előzetes beküldésével szemben (zsákok árai utánvételnek)

Gróf Teleki Arvéd úr

drassói uradalmában, u. p. **Koncza**. ab **Koncza**, míg készleten, 50 kilós zsákonként: **Lóhere** 74 kor., 68 k. Egy magfajból 3 mm. vételnél 3% engedmény vonható le.

Oberndorfi és óvári répa 48 kor.
Székely tengeri, lóbab 10 kor.
Prairie királyné tengeri 8 kor.

Székely kincs korai burgonya 3 kor. kaphatók még: **Sorfák, csemeték** Pekingi kacsák és

magyar bikák (561.)

TRISKA J.
KOLOZSVÁRT,
zongora, harmonium és czimbalom

raktára, hol a leghiresebb gyárakból vannak zongorák, a melyek 350 forinttól 1200 forintig terjedő árakon részletfizetésre is kaphatók. Iskolai és templomi harmoniumok, valamint Schunda-féle czimbalomok. (462.)

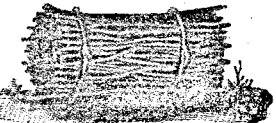
Hantz Sándor

könyvkötő. Ezelőtt **Hantz György** társa, **Kolozsvárt, Jókai-utca 2. szám.**

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartosan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázni

●●●●●●●●

Gyümölcsfák és szőlőveszszők, legnemesebb fajokban megrendelhetők **Teleki János** faiskolájában, **Balaton-Henye**, posta **Köves-Kálla**. Tessék árjegyzéket kérni. (534.)

(541.)

Föld- és háztulajdonosok, kik olcsó kamatláb és előnyös visszafizetési feltételek mellett kölcsönt óhajtanak felvenni, avagy pedig a már meglévő magas kamatú tartozásaikat olcsóbb kamatú kölcsönnel felcserélni óhajtják, forduljanak felvilágosításért **Somogyi Imre** bankbizományos ingatlan és jelzálog forgalmi intézetéhez (Budapest, Eastébet-körút 23.) Ugyanor állami vagy magánhivattnokoknak, katonatiszteknek és kereskedőknek kötelezvényre v. váltóra diszkreten és útdíjazás mellett előnyös feltételű kölcsönök eszközöltetnek. Levélbeli megkeresésekhez válaszbélyeg mellékelendő. (584.)

Első magyar „Gumosit“ bélyegző-gyár. Budapest, VI., Lovag-utca 19. sz. Készít: „Gumosit“ bélyegző-készülékeket, ládákat, zsákokat, egyenetlen tárgyak és állatok lebélyegzésére. Vegyileg preparált, különféle színű olajfestékeket M. kir. szab. Hordó-tapaszt. Nagy választék minden nagyságu ruggyanta bélyegzőkben és párnákban. Különlegesség: Zsebhen hordható állatbélyegzők. (516.)

Előlegek

mindennemű értékpapírokra (visszafizetés tetszés szerinti részletekben) a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

LUKÁCS VILMOS

bank- és váltóüzletében, osztálysorsjáték főelárusítója
BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10.

Vidéki megkeresések a leggyorsabban és legjobban leintézettnek. (564.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, új oltár készítését rajz szerint Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csiszolt arannyal

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (522.)

Egészen új magburgonya!

Gáspár-féle „Székely kincs“ két kitünő faj keresztkezéséből nyert korai rózsaszín **kifli burgonya**, mely mesés bőtermősége és betegséggel ellenálló képességénél fogva eddig páratlanul áll — **A gumó alakja:** kifli. **Színe:** szép rózsaszín. **Húsa:** sárga. Mint kitünő csemege és leghálásabb gazdasági faj **múltán nevezhető a jövő burgonyájának** 50 Ko: 9 kor., 25 Ko: 5.20 kor. 10 Ko: 3 kor., 5 Ko: 2 korona. Ugyanezen árban elkülönítve termelt fajtiszta **Székely tengeri** kapható: **Gáspár Antal** gyümölcsfeldolgozó **Maros-Vásárhelyt.** (545.)

Hazafiak!

(359.)

Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtjuk, dacára hogy az általános árfelemelés bekövetkezett, üzletünkben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidaru, vásznak, cipő, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodunk a külföldi árukat honi készítménnyel kicserélni. Nagy raktár **zsebro-bőrből**, különleges férfi és női kivágott gombos és magas fűzős cipő árukban.

Monogramok és hímezések a legújabb minálék jelányosan előnyömlattalnak.

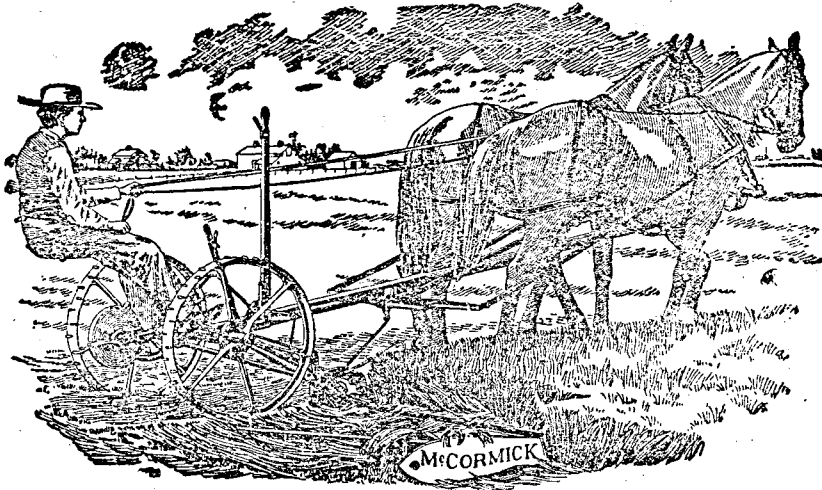
Központi nagy áruház!

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

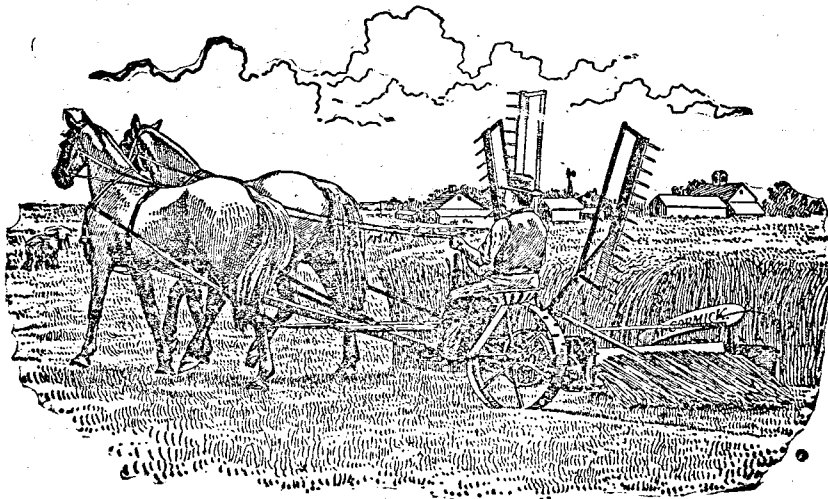
Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A legnagyobb kitüntetések
aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.
Kitünő minőség, bámulatos
munka.

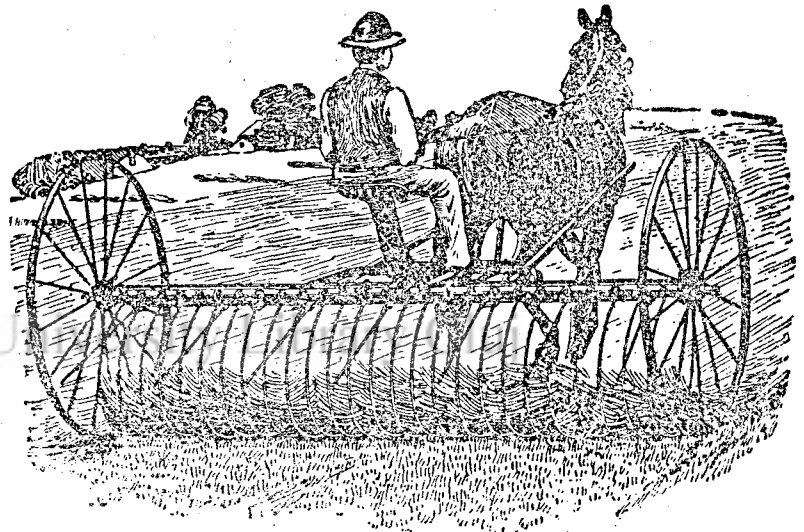
Iroda és raktár:
BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408.)

A Grand-Prix-val
és
arany érmekkel kitüntetve
Párisban az 1900. évi
világkiállításon.

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket
látta s azok árát megtudta.

